

**FOND ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE
I ENERGETSKU EFIKASNOST
REPUBLIKE SRPSKE**

Kralja Alfonsa XIII broj 21, Banja Luka, tel: 051/231-350, 051/231-340, faks: 051/231-351, www.ekofondrs.org

**IZVJEŠTAJ
O IZVRŠENJU PLANA RADA I FINANSIJSKOG PLANA
FONDA ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE I
ENERGETSKU EFIKASNOST REPUBLIKE SRPSKE
za period 1.1-31.12.2021. godine**

Banja Luka, 2022. godina

SADRŽAJ

I – IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PLANA RADA.....	3
1 UVOD.....	3
1.1 UVODNE NAPOMENE	3
1.2 PODNOŠENJE IZVJEŠTAJA O RADU.....	5
1.3 DODJELJIVANJE SREDSTAVA KORISNICIMA.....	5
2 AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI PROGRAMSKIH MJERA I CILJEVA U OBLASTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE.....	6
2.1 AKTIVNOSTI FONDA U OBLASTI UPRAVLJANJA AMBALAŽOM I AMBALAŽNIM OTPADOM	6
2.1.1 Tehnički aspekt primjene propisa kojima je utvrđena naknada za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom	7
2.1.2 Analiza podataka o količinama ambalažnog otpada u Republici Srpskoj za finansijsku 2021. godinu .	13
2.2 AKTIVNOSTI FONDA U OBLASTI UPRAVLJANJA POSEBNIM KATEGORIJAMA OTPADA.....	15
2.3 AKTIVNOSTI FONDA U OBLASTI VOĐENJA I AŽURIRANJA PODATAKA O UPRAVLJANJU OTPADOM, U 2021. GODINI	24
2.4 MEĐUNARODNA SARADNJA U PROJEKTIMA IZ OBLASTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE	25
2.4.1 Konvencija o klimatskim promjenama (UNFCCC).....	25
2.4.2 Projekat „Postizanje očuvanja biološke raznolikosti kroz uspostavljanje i efikasno upravljanje zaštićenim područjima i izgradnju kapaciteta za zaštitu prirode u Bosni i Hercegovini“	25
2.4.3 Projekat „Pomoć Bosni i Hercegovini u poboljšanju kvaliteta vazduha i upravljanju kvalitetom vazduha“.....	25
2.5 REALIZACIJA PROJEKTNIH AKTIVNOSTI.....	26
2.5.1 Aktivnosti u toku 2021. godine u vezi sa raspisanim Javnim konkursom za dodjeljivanje sredstava za sufinansiranje programa i projekata iz oblasti zaštite životne sredine za 2020. godinu, broj 2.01.1-2125/20 ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 125/20).....	26
2.5.2 Realizacija projekata i programa iz oblasti zaštite životne sredine finansiranih po osnovu opštih akata Fonda	28
2.5.3 Realizacija projekata i programa iz oblasti zaštite životne sredine finansiranih na osnovu odluka Vlade Republike Srpske.....	29
2.6. AKTIVNOSTI FONDA U OBLASTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI I OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE U 2021. GODINI	30
2.6.1. AKTIVNOSTI FONDA NA OSNOVU OBAVEZA PROPISANIH ZAKONOM O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI U 2021. GODINI.....	30
2.6.2. AKTIVNOSTI FONDA NA OSNOVU OBAVEZA PROPISANIH ZAKONOM O UREĐENJU PROSTORA I GRAĐENJU	32
2.6.3. REALIZACIJA PROJEKTNIH AKTIVNOSTI U OBLASTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI I OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE NA OSNOVU SARADNJE SA MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA.....	33
2.6.3.1. Projekti u saradnji sa Razvojnim programom Ujedinjenih nacija – UNDP.....	33
2.6.3.2. Projekti GIZ-a (Njemačko društvo za međunarodnu saradnju).....	38
2.6.3.3. Projekat kreditiran sredstvima Svjetske banke „Energetska efikasnost u Bosni i Hercegovini“ - Bosnia Energy Efficiency Project	39
2.6.3.4. Evropska banka za obnovu i razvoj – EBRD	40
2.6.4. REALIZACIJA PROJEKTNIH AKTIVNOSTI U OBLASTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI I OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE U SKLADU SA ODLUKAMA VLADE REPUBLIKE SRPSKE I OPŠTIM AKTIVIMA FONDA	41

3. AKTIVNOSTI NA USPOSTAVLJANJU I ODRŽAVANJU SARADNJE	42
II – IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU FINANSIJSKOG PLANA	44
1. UVODNE NAPOMENE.....	44
2. PRIHODI FONDA - STANJE NA DAN 31.12.2021. GODINE.....	45
A) PLANIRANI I OSTVARENI PRIHODI FONDA U 2021. GODINI	46
B) STRUKTURA PRIHODA FONDA U 2021. GODINI – VRSTE NAKNADA	48
V) STRUKTURA PRIHODA FONDA U 2021. GODINI – POREĐENJE OSTVARENIH PRIHODA U PERIODU 2013-2021. GODINA	55
3. RASHODI FONDA - STANJE NA DAN 31.12.2021. GODINE.....	56
A) OSTVARIVANJE PLANA RADA FONDA PO PROJEKTIMA I PROGRAMIMA U 2021. GODINI	56
a) Ulaganja sredstava Fonda u projekte i programe u 2021. godini	56
b) Pregled ulaganja sredstava u projekte i programe u 2020. i 2021. godini.....	58
B) ORGANIZACIJA I UPRAVLJANJE-TEKUĆE POSLOVANJE FONDA U 2021. GODINI	59
a) Upravljanje i administracija-tekuće poslovanje Fonda u 2021. godini.....	59
b) Investiciona ulaganja	62
v) Javne nabavke	63
REZIME.....	64

I – IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PLANA RADA

1 UVOD

1.1 UVODNE NAPOMENE

Fond za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske (u daljem tekstu: Fond), je osnovan kao pravno lice sa javnim ovlašćenjima, čija su prava, obaveze i odgovornosti utvrđene Zakonom o Fondu i finansiranju zaštite životne sredine Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 117/11, 63/14, 90/16 - u daljem tekstu: Zakon o Fondu), Statutom Fonda i drugim propisima.

Osnivač Fonda je Republika Srpska (u daljem tekstu: Republika), osnivačka prava i dužnosti u ime Republike vrši Vlada Republike Srpske (u daljem tekstu: Vlada), a nadzor nad radom Fonda vrši ministarstvo nadležno za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: nadležno Ministarstvo).

Djelatnost Fonda obuhvata poslove u vezi sa prikupljanjem sredstava, kao i finansiranjem pripreme, provođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti u području očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine, te u oblasti energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije utvrđene Zakonom o Fondu, a naročito:

- 1) stručne i druge poslove u vezi sa pribavljanjem, upravljanjem i korišćenjem sredstava Fonda;
- 2) iniciranje, finansiranje, posredovanje i kontrolu realizacije projekata iz djelokruga rada Fonda;
- 3) posredovanje u vezi sa finansiranjem zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, iz sredstava međunarodnih organizacija, finansijskih institucija i tijela, kao i stranih pravnih i fizičkih lica;

- 4) kontinuirano praćenje programa, projekata i ostalih aktivnosti kroz mjerljive efekte zaštite životne sredine, količinu uštede energije i novca, i smanjenje emisije zagađivača;

- 5) vođenje odvojenih baza podataka o programima, projektima i sličnim aktivnostima iz područja zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, te o potrebnim i raspoloživim finansijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje;

- 6) podsticanje, uspostavljanje i ostvarivanje saradnje sa međunarodnim i domaćim finansijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim licima radi finansiranja zaštite životne sredine, energetske efikasnosti, kao i obnovljivih izvora energije u skladu sa interesima zaštite životne sredine Republike, strateškim dokumentima, akcionim i sanacionim planovima i drugim planovima i programima, kao i zaključenim međunarodnim ugovorima za namjene utvrđene ovim zakonom;

- 7) obavljanje drugih poslova koji su u vezi sa podsticanjem i finansiranjem zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, utvrđenih propisima kojima se reguliše ova oblast.

Fond svojim sredstvima, u obavljanju svoje djelatnosti, obezbjeđuje finansijsku podršku za ostvarivanje ciljeva i načela zaštite životne sredine i unapređenja energetske efikasnosti, definisanih republičkim strateškim dokumentima i lokalnim ekološkim akcionim planovima jedinica lokalne samouprave, radi podizanja kvaliteta sistemskog i cjelovitog očuvanja životne sredine, očuvanja prirodnih zajednica i racionalnog korišćenja prirodnih dobara i energije, kao osnovnih uslova održivog razvoja, te ostvarivanja prava čovjeka na zdravu životnu sredinu.

Sredstva za finansiranje Fonda, zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, u skladu sa Zakonom o Fondu, obezbjeđuju se iz namjenskih sredstava i to:

- naknade koju plaćaju zagađivači životne sredine,
- naknade za opterećivanje životne sredine otpadom,
- naknade za zaštitu voda koju plaćaju vlasnici transportnih sredstava koja koriste naftu ili naftne derivate u skladu sa Zakonom o vodama ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 50/06, 92/09 i 121/12),
- sredstava ostvarenih po osnovu međunarodnih programa, projekata i drugih aktivnosti u oblasti zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije,

- priloga, donacija, poklona i pomoći i
- iz drugih izvora u skladu sa zakonom.

Sredstva Fonda koriste se za finansiranje zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, a naročito za:

- 1) zaštitu, očuvanje i poboljšanje kvaliteta vazduha, vode, zemljišta i šuma, kao i ublažavanje promjena klime i zaštitu ozonskog omotača,
- 2) saniranje deponija otpada, podsticanje smanjenja nastanka otpada, ponovnu upotrebu i reciklažu otpada,
- 3) podsticanje na uvođenje tehnoloških procesa koji smanjuju ili potpuno eliminišu negativne uticaje na životnu sredinu,
- 4) zaštitu i očuvanje biodiverziteta i geodiverziteta,
- 5) podsticanje održivog korišćenja zaštićenih prirodnih dobara,
- 6) podsticanje održivog razvoja ruralnih područja,
- 7) podsticanje unapređenja energetske efikasnosti,
- 8) podsticanje realizacije projekata energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u javnom sektoru,
- 9) podsticanje korišćenja i istraživanja obnovljivih izvora energije i njihovog korišćenja u svrhu povećanja energetske efikasnosti,
- 10) podsticanje čistijeg transporta,
- 11) podsticanje obrazovnih, istraživačkih, inovatorskih i razvojnih studija, programa i projekata iz oblasti zaštite životne sredine,
- 12) finansiranje programa ekološkog obrazovanja i jačanja javne svijesti o pitanjima očuvanja životne sredine i održivog razvoja.

Sredstva Fonda koriste se i za rad i poslovanje Fonda te ostvarivanje drugih aktivnosti utvrđenih godišnjim planom rada Fonda. Sredstva Fonda dodjeljuju se korisnicima radi finansiranja programa, projekata i sličnih aktivnosti utvrđenih Zakonom o Fondu, posredstvom bespovratnih sredstava, subvencija i kreditnih sredstava, zajmova i garancija. Način korišćenja sredstava Fonda utvrđuje se opštim aktima Fonda u skladu sa Zakonom o Fondu. Vlada daje saglasnost na godišnji plan rada i finansijski plan Fonda, uz prethodno pribavljena mišljenja nadležnog Ministarstva, ministarstva nadležnog za poslove energetike i ministarstva nadležnog za poslove vodoprivrede.

1.2 PODNOŠENJE IZVJEŠTAJA O RADU

Upravni odbor Fonda usvaja Izvještaj o izvršenju godišnjeg plana rada i finansijskog plana. Godišnji izvještaj o izvršenju plana rada i finansijskog plana Fond dostavlja Vladi Republike Srpske na usvajanje posredstvom nadležnog Ministarstva uz prethodno pribavljeno mišljenje Ministarstva energetike i rudarstva i Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Izvještaj obavezno sadrži kvantitativni prikaz ostvarenih ciljeva u oblasti zaštite životne sredine, količine uštede energije i novca i smanjenja emisije zagađivača. U programu rada, finansijskom planu i izvještajima odvojeno se prikazuju programi i projekti za oblast zaštite životne sredine od projekata i programa za oblast energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.

1.3 DODJELJIVANJE SREDSTAVA KORISNICIMA

Sredstva Fonda dodjeljuju se korisnicima radi finansiranja projekata, programa i sličnih aktivnosti, u skladu sa Zakonom o Fondu i Pravilnikom o načinu i kriterijumima za dodjelu finansijskih sredstava i mjerilima za ocjenjivanje prijedloga za dodjeljivanje sredstava Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 71/14 i 65/18).

Korisnici sredstava Fonda su pravna i fizička lica koja imaju sjedište, odnosno prebivalište na teritoriji Republike Srpske. Sredstva Fonda dodjeljuju se korisnicima u vidu: bespovratnih sredstava, subvencija i kreditnih sredstava, zajmova i garancija.

Sredstva Fonda dodjeljuju se na osnovu: javnog konkursa koji raspisuje Fond, odluke Vlade o dodjeli subvencija i odluke Vlade o sufinansiranju programa, projekata i sličnih aktivnosti pri realizaciji strateških dokumenata Vlade. Način dodjele i kriterijumi za dodjelu sredstava Fonda utvrđuju se opštim aktima Fonda u skladu sa Zakonom o Fondu. Način korišćenja sredstava Fonda utvrđuje se opštim aktima Fonda u skladu sa Zakonom o Fondu.

2 AKTIVNOSTI NA REALIZACIJI PROGRAMSKIH MJERA I CILJEVA U OBLASTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

U toku 2021. godine Fond je, u saradnji sa nadležnim Ministarstvom, usmjerio svoje djelovanje, u skladu sa strateškim dokumentima Vlade, ka ispunjenju sljedećih programskih ciljeva:

- a) uspostavljanju sistema integrisanog upravljanja ambalažnim otpadom u jedinicama lokalne samouprave
- b) zaštiti voda u okviru zaštite životne sredine,
- v) uređenju i sanaciji komunalnih i divljih deponija otpada,
- g) zaštiti, očuvanju i poboljšanju kvaliteta vazduha i zemljišta, te ublažavanju klimatskih promjena i zaštiti ozonskog omotača,
- d) podsticanju čistije proizvodnje, odnosno izbjegavanju i smanjenju nastajanja otpada i emisija štetnih gasova u proizvodnom procesu,
- đ) zaštiti i očuvanju biološke raznovrsnosti,
- e) podsticanju obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa i projekata i
- f) međunarodnoj saradnji u projektima zaštite životne sredine.

2.1 AKTIVNOSTI FONDA U OBLASTI UPRAVLJANJA AMBALAŽOM I AMBALAŽNIM OTPADOM

Primjenjujući odredbe Zakona o upravljanju otpadom ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21 i 65/21 – u daljem tekstu: Zakon o upravljanju otpadom), Fond je u toku 2021. godine, uspješno izvršio sljedeće radne zadatke:

1. Nastavljena je već uspostavljena saradnja sa potencijalnim obveznicima, koji su obavješteni o obavezama koje slijede na osnovu propisa iz oblasti upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom;
2. Zaprimljeni su izvještaji proizvođača, uvoznika, pakera/punioca i isporučioaca od strane 148 privredna subjekta, na koje se odnose odredbe Zakona o upravljanju otpadom u vezi sa upravljanjem ambalažom i ambalažnim otpadom, a nakon unošenja prijavljenih količina u sistem, utvrđeno je da 21 privredni subjekt ne prelaze propisane pragove prema Zakonu o upravljanju otpadom, da bi bili obveznici sistema upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom, i samim tim nemaju obavezu plaćanja naknade;
3. Zaprimljeni su i godišnji izvještaje proizvođača, uvoznika, pakera/punioca i isporučioaca, tj. privrednih subjekata koji su svoju obavezu upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom prenijeli na ovlašćenog Operatera;
4. Kontinuirano su vršeni sljedeći radni zadaci:
 - identifikacija novih obveznika plaćanja naknade za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom,
 - kontrola ispravnosti prijavljenih podataka,
 - unošenje u bazu podataka informacija o pravnim subjektima kao i količina emitovanog otpada iz zaprimljenih izvještaja,
 - izdavanje Rješenja o plaćanju naknade obveznicima plaćanja naknade za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom,
 - praćenje naplate naknade za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom i pripremanje izvještaja o naplati,
 - sprovođenje žalbenih postupaka u vezi sa naplatom naknada za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom,

- sprovođenje izvršnih postupaka pokrenutih u Poreskoj upravi Republike Srpske u vezi sa naplatom naknada za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom,
 - praćenja stečajnih i likvidacionih postupaka obveznika plaćanja naknada za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom, u skladu sa propisima;
5. Nastavljena je saradnja sa Inspektoratom Republike Srpske u cilju razmjene podataka, obaveza izvještavanja o izvršenim kontrolama u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom, razmjena iskustava i sl;
 6. U skladu sa Sporazumom, potpisanim između entitetskih fondova za vrijeme realizacije ovog zadatka, je vršeno usaglašavanje listi obveznika i izvršena je kontrola prijavljenih količina;
 7. U saradnji sa nadležnim Ministarstvom rađeno je na usklađivanju važećih propisa u Republici Srpskoj sa propisima u Federaciji BiH, zbog jedinstvenog carinskog prostora i tržišta u BiH.

Zakonom o upravljanju otpadom postavljene su osnove za uspostavljanje sistema upravljanja otpadom u Republici Srpskoj koji predstavlja djelatnost od opšteg interesa, a podrazumijeva sprovođenje propisanih mjera za postupanje sa otpadom u okviru sakupljanja, transporta, skladištenja, tretmana i odlaganja otpada.

2.1.1 Tehnički aspekt primjene propisa kojima je utvrđena naknada za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom

Na osnovu ovih izvještaja izvršen je obračun naknada za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom u finansijskoj 2021. godini, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom. Pregled podataka o prijavljenim količinama ambalaže i ambalažnog otpada plasiranog na tržište Republike Srpske, u 2021. godini, po vrstama materijala, prikazan je u Tabeli 1.

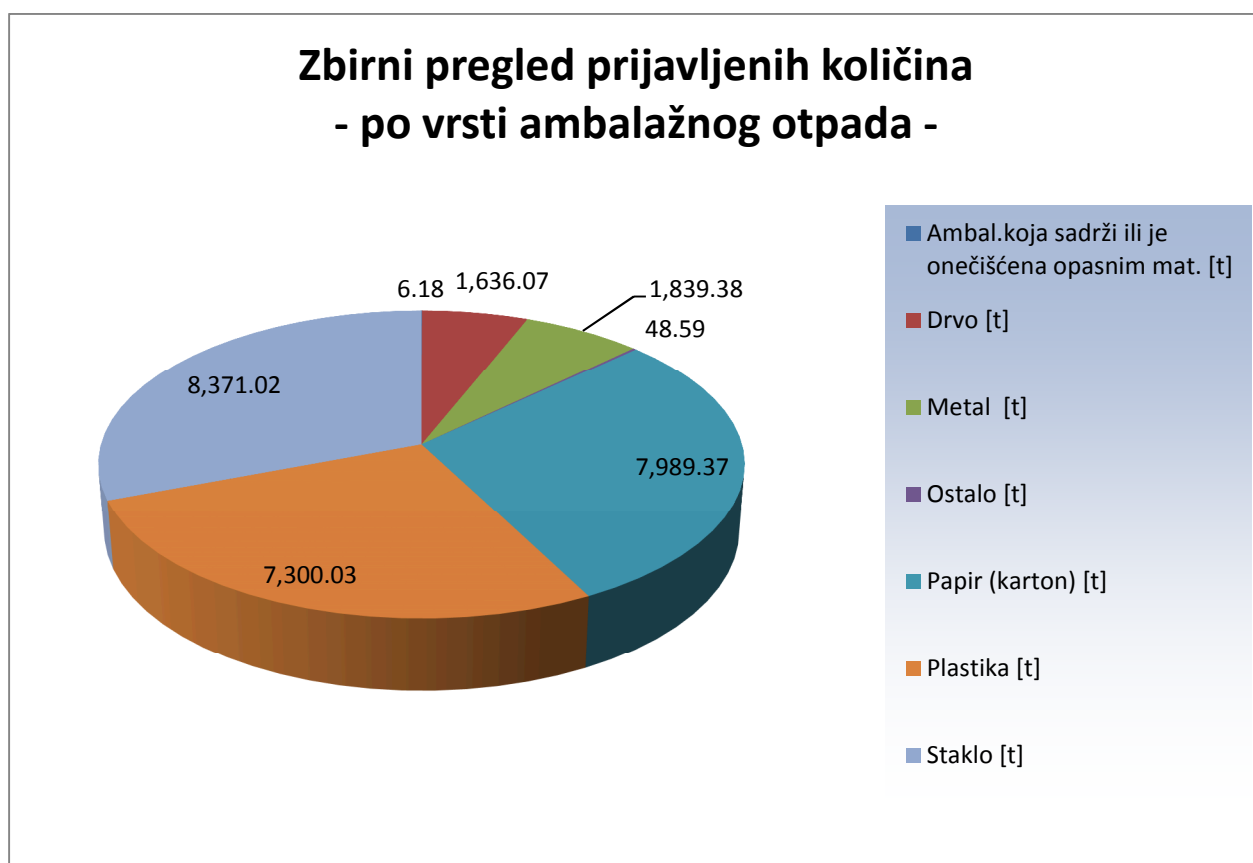
Tabela 1. Pregled podataka o prijavljenim i obračunatim ukupnim količinama ambalaže i ambalažnog otpada po vrstama materijala, u finansijskoj 2021. godini

PODACI PO RJEŠENJIMA ZA 2021. GODINU	Banja Luka	Bijeljina	Doboj	Istočno Sarajevo	Trebinje	Distrikt Brčko	FBIH	UKUPNO (t)
Ambal.koja sadrži ili je onečišćena opasnim mat. [t]	0.00	0.44	0.00	0.00	3.60	0.00	2.15	6.18
Drvo [t]	479.99	23.35	121.00	0.37	253.84	0.48	757.05	1,636.07
Metal [t]	958.03	31.34	98.24	74.94	4.24	0.82	671.77	1,839.38
Ostalo [t]	39.38	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	9.21	48.59
Papir (karton) [t]	2,681.32	502.89	173.85	474.64	51.45	92.65	4,012.57	7,989.37

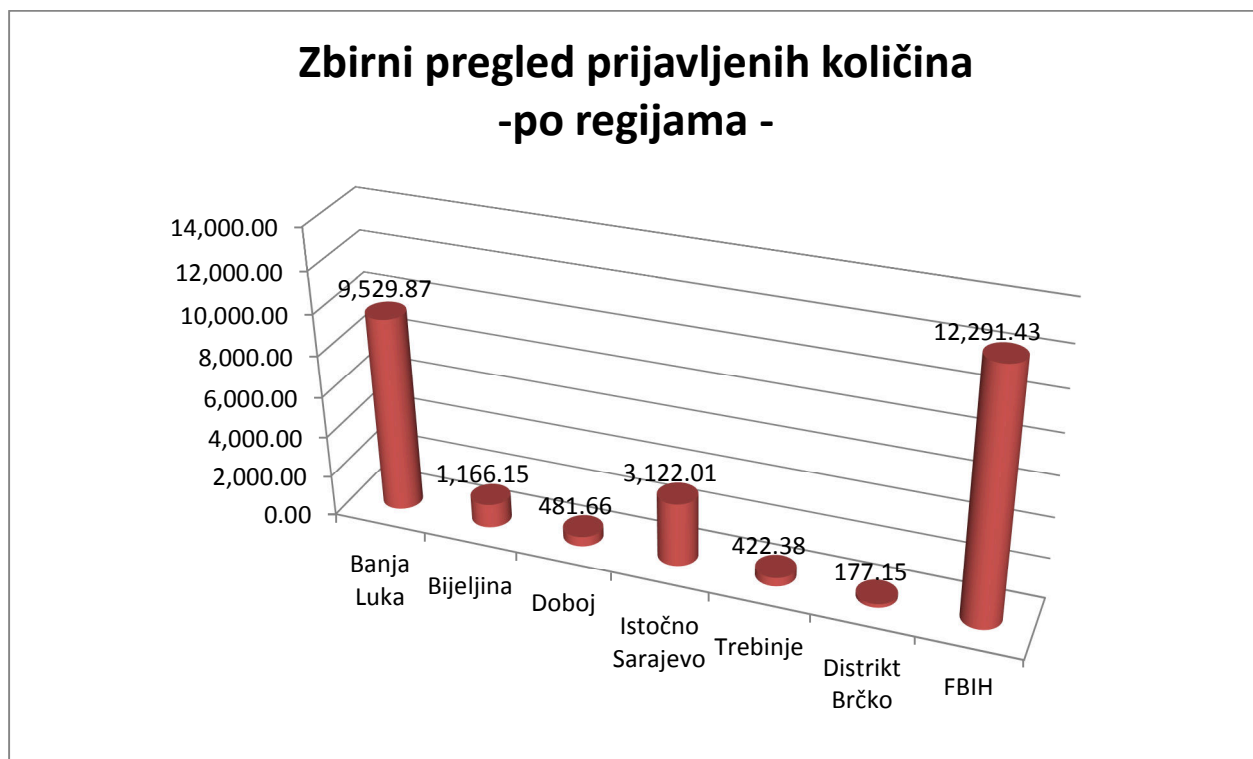
Plastika [t]	1,729.18	507.20	71.17	1,179.55	109.25	82.09	3,621.59	7,300.03
Staklo [t]	3,641.96	100.93	17.41	1,392.52	0.00	1.10	3,217.09	8,371.02
UKUPNO [t]	9,529.87	1,166.15	481.66	3,122.01	422.38	177.15	12,291.43	27,190.64

Analizom zaprimljenih izvještaja o prijavljenim količinama ambalaže i ambalažnog otpada za finansijsku 2021. godinu, dobijene su količine ambalaže i ambalažnog otpada po vrsti materijala, koji je plasiran na tržištu Republike Srpske (plastika, staklo, metal, papir, drvo, ostalo), što je prikazano zbirno u procentualnom iznosu u grafikonima 1. i 2. a pojedinačno u grafikonima od 3. do 9.

Grafikon 1. Količine ambalaže i ambalažnog otpada po vrsti materijala izražena u tonama

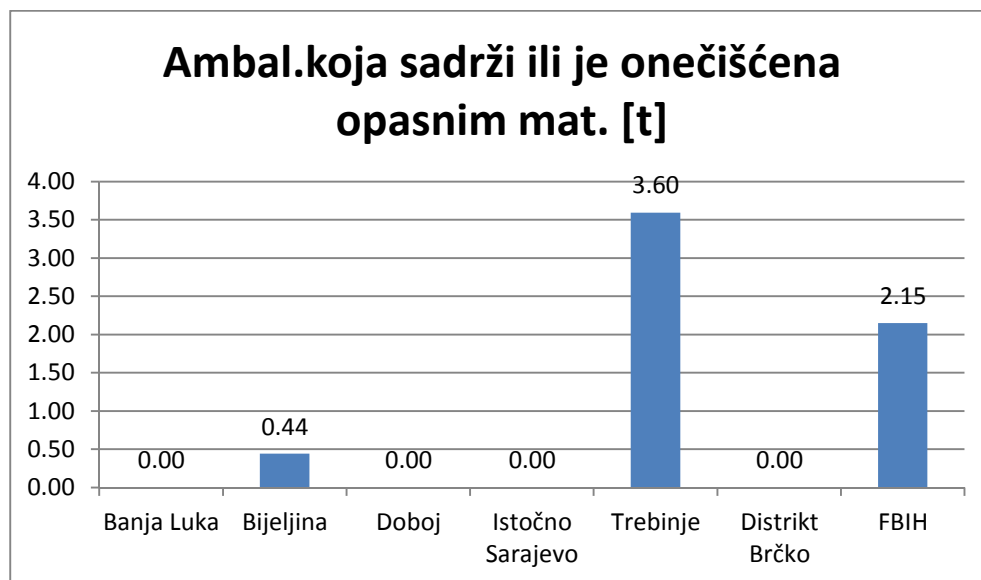

Grafikon 2. Količine ambalaže i ambalažnog otpada po regijama RS , FBiH i BD izražena u tonama

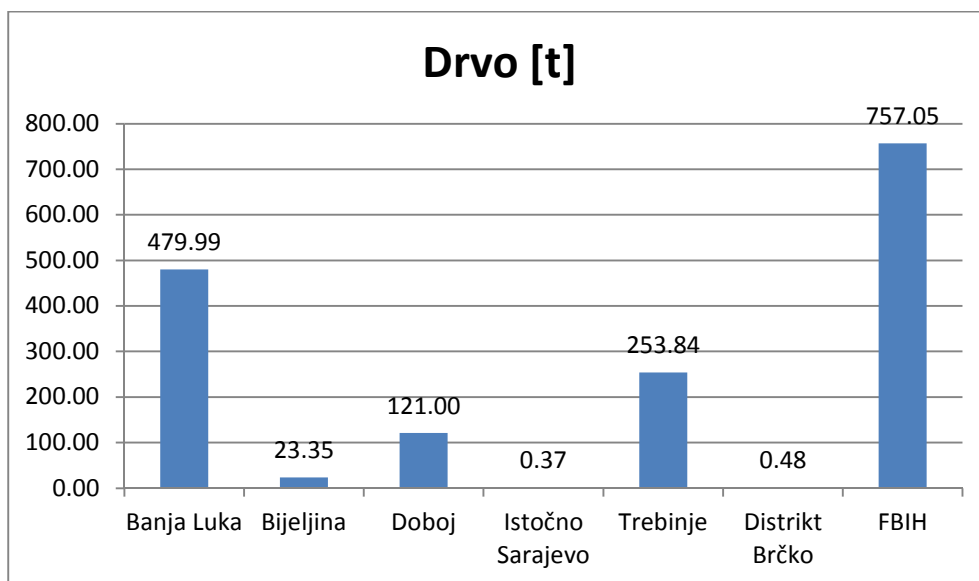

Grafikoni 3. do 9. Podaci o količinama ambalaže i ambalažnog otpada po regijama Republike Srpske, Federaciji BiH i Brčko Distriktu, prema izdatim rješenjima za finansijsku 2021. godinu

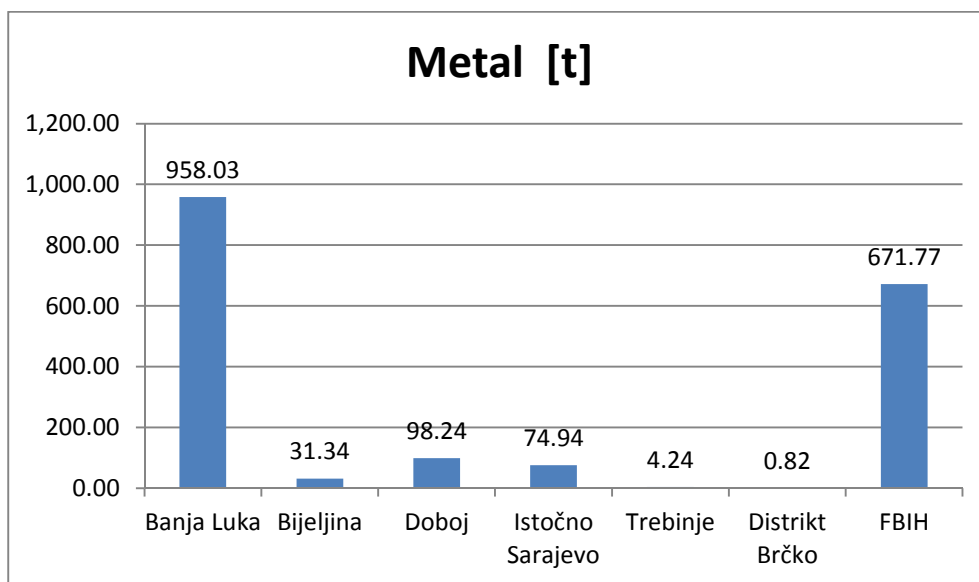
Grafikon 3.- Ambalaža onečišćena opasnim materijama

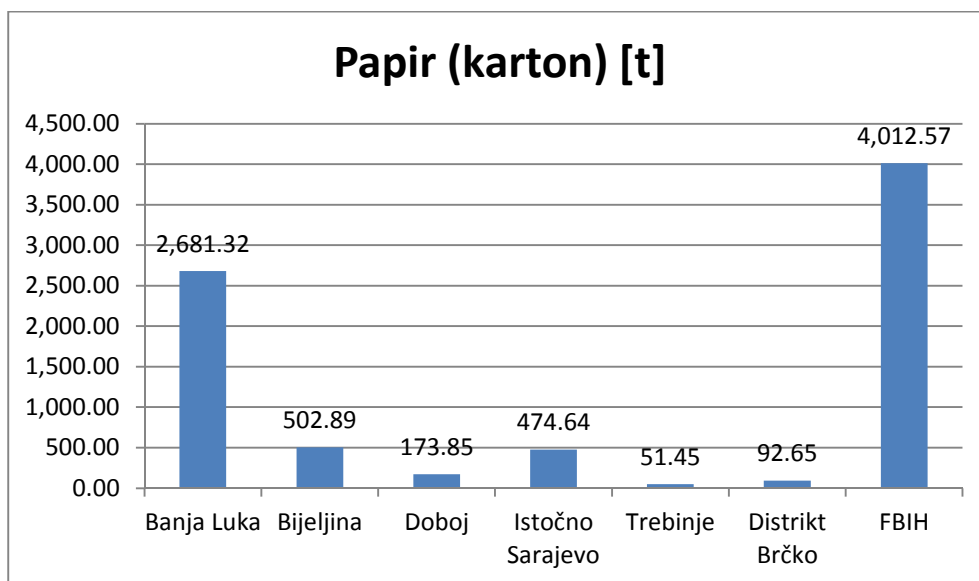
Grafikon 4. -Drvo

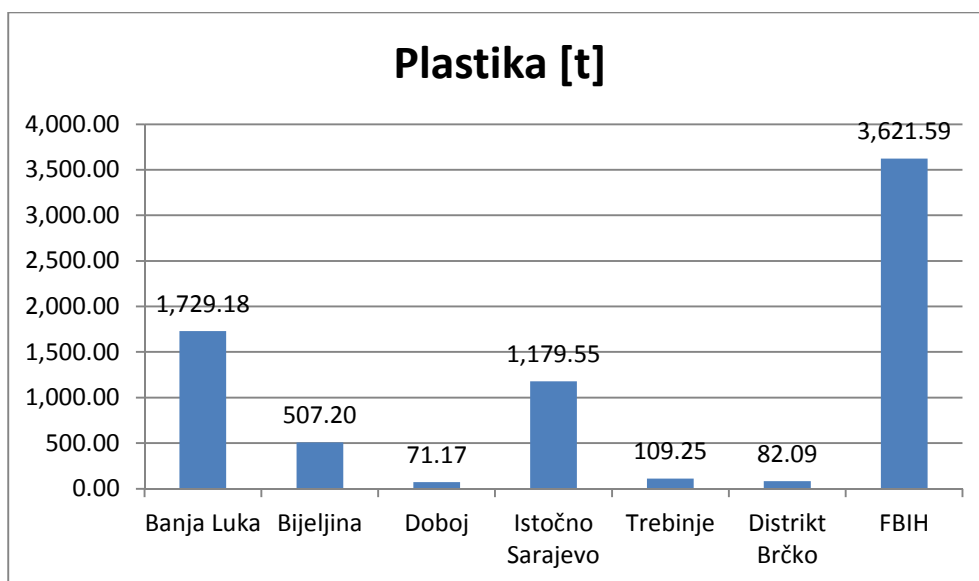
Grafikon 5.-Metal

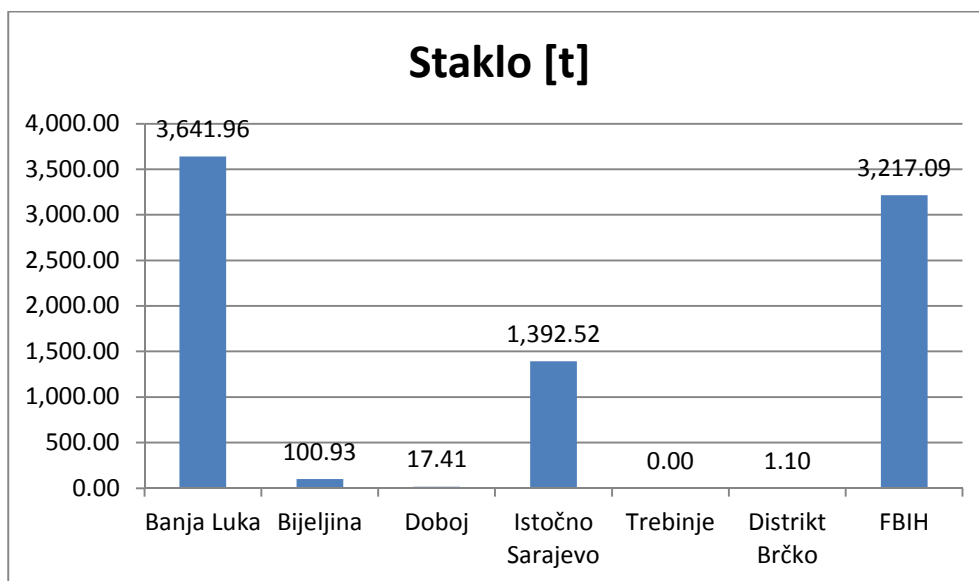
Grafikon 6. Papir

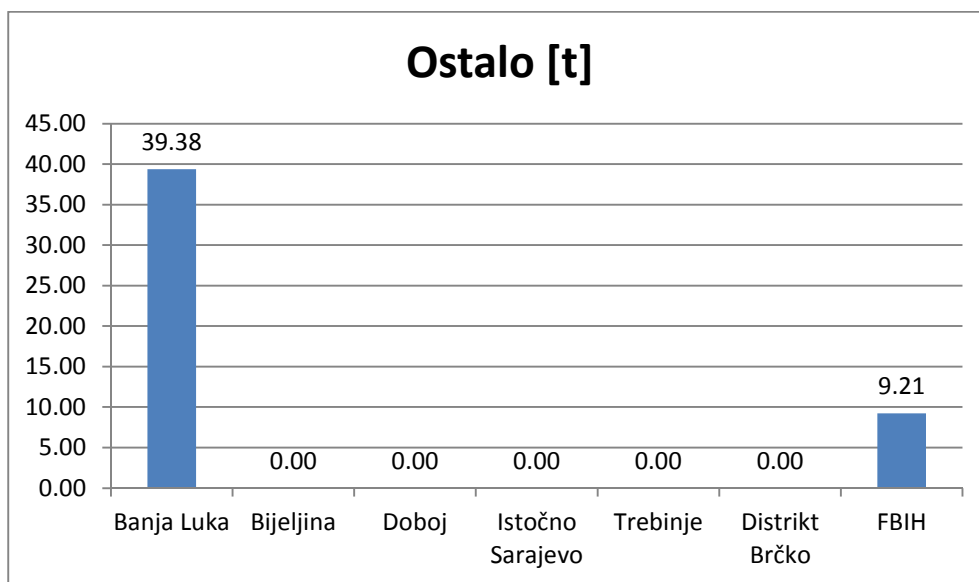
Grafikon 7. Plastika

Grafikon 8. Staklo

Grafikon 9. Ostalo

2.1.2 Analiza podataka o količinama ambalažnog otpada u Republici Srpskoj za finansijsku 2021. godinu

Analizom izvještaja dobijenih od obveznika iz Republike Srpske, Federacije BiH, Brčko distrikta BiH, došlo se do podataka o količinama ambalaže i ambalažnog otpada plasiranog na tržište Republike Srpske, u toku finansijske 2021. godine, po vrstama materijala, što je prikazano u Tabeli 2.

Tabela 2. Prijavljene količine ambalaže i ambalažnog otpada, u Republici Srpskoj u toku finansijske 2021. godine, po vrstama materijala (obveznici iz Republike Srpske, Federacije BiH, Brčko distrikta BiH)

PRIJAVLJENE KOLIČINE AMBALAŽNOG OTPADA ZA 2021 GODINU (t)			
Vrste materijala	Obveznici sa sjedištem u REPUBLICI SRPSKOJ	Obveznici sa sjedištem u FEDERACIJI BIH	Obveznici sa sjedištem u BRČKO DISTRIKTU
Ambal. koja sadrži ili je onečišćena opasnim mat. [t]	4.04	2.15	0.00
Drvo [t]	878.54	757.05	0.48
Metal [t]	1166.79	671.77	0.82
Ostalo [t]	39.38	9.21	0.00
Papir (karton) [t]	3884.15	4,012.57	92.65
Plastika [t]	3596.35	3,621.59	82.09
Staklo [t]	5152.82	3,217.09	1.10
UKUPNO	14,722.07	12,291.43	177.15

U okviru analize podataka o prijavljenim količinama ambalaže i ambalažnog otpada u Republici Srpskoj za finansijsku 2021 . godinu dobijeni su podaci o prijavljenim obveznicima po regijama Republike Srpske, što je prikazano u Tabeli 3. i Grafikonu 10.

Ostali obveznici (ukupno 34 obveznika) registrovani su na teritoriji Federacije BiH i Brčko distrikta, a prijavili su Fondu količine ambalaže i ambalažnog otpada koje su plasirali na tržište Republike Srpske, u toku 2021. godine.

Tabela 3. Broj obveznika po regijama Republike Srpske, Federaciji BiH i Distriktu Brčko, prema dobijenim izvještajima

REGIJE	BANJA LUKA	DOBOJ	BIJE LJINA	ISTOČNO SARAJEVO	TREBINJE	FEDERACIJA BIH	BRČKO DISTRIKT
BROJ PRIJAVLJENIH	67	8	24	2	3	44	0

Grafikon 10. Grafički prikaz broja obveznika po regijama Republike Srpske, Federacije BiH, Distrikta Brčko, prema dobijenim izvještajima izražen u procentima

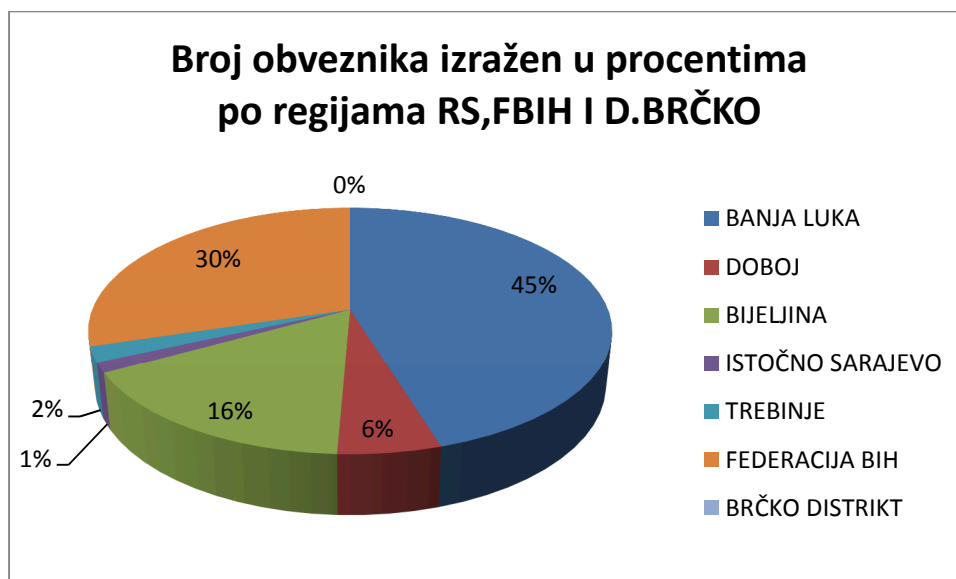
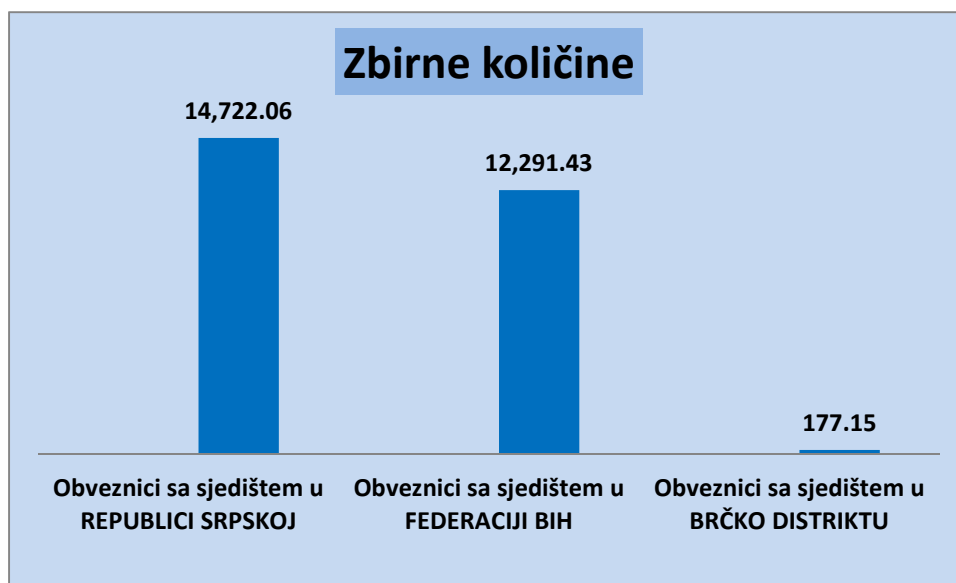

Tabela 4. Prijavljene količine ambalaže i ambalažnog otpada, u Republici Srpskoj u toku finansijske 2021. godine (obveznici iz Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH)

PRIJAVLJENE KOLIČINE AMBALAŽNOG OTPADA ZA 2021 GODINU (R.S,FBIH I BD) (t)			
Obveznici (sjedište)	Obveznici sa sjedištem u REPUBLICI SRPSKOJ	Obveznici sa sjedištem u FEDERACIJI BIH	Obveznici sa sjedištem u BRČKO DISTRIKTU
UKUPNO (t)	14,722.06	12,291.43	177.15

Grafikon 11. Grafički prikaz zbirnog pregleda prijavljenih količina ambalaže i ambalažnog otpada po izvještajima za finansijsku 2021.godinu (obveznici iz Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH)

Važno je navesti da je Fond pored evidentiranja obveznika i naplate propisanih naknada, radio i na snimanju stanja separisanog sakupljanja ambalažnog otpada i njegovoj predaji na reciklažu, od strane komunalnih preduzeća i drugih privrednih subjekata ovlašćenih za ovaj posao. U vezi sa navedenim, postoji intenzivna saradnja sa većinom komunalnih preduzeća u Republici Srpskoj, javnim preduzećima koja upravljaju regionalnim deponijama, lokalnim zajednicama, kao i ostalim privrednim subjektima koji se bave sakupljanjem ambalažnog otpada, a sve u cilju ostvarivanja ciljeva definisanih Zakonom o upravljanju otpadom.

Od prikupljenih sredstava Fond je većinskim dijelom finansirao nabavku opreme za uspostavljanje sistema integrisanog upravljanja ambalažnim otpadom u jedinicama lokalne samouprave.

2.2 AKTIVNOSTI FONDA U OBLASTI UPRAVLJANJA POSEBNIM KATEGORIJAMA OTPADA

Fond, u skladu sa odredbama Zakona o upravljanju otpadom i Pravilnika o obrascima izvještaja o upravljanju posebnim kategorijama otpada ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 87/20), za proizvedene ili uvezene proizvode koji poslije upotrebe postaju otpad naplaćuje naknadu za opterećivanje životne sredine posebnim kategorijama otpada, a u svrhu pokrivanja troškova uspostavljanja sistema upravljanja posebnim tokovima otpada u Republici Srpskoj. Visina naknade obračunava se na osnovu **polugodišnjeg** izvještaja o upravljanju posebnim kategorijama otpada koji obveznik plaćanja naknade dostavlja Fondu. Fond obračunava naknadu na osnovu podnesenog izvještaja na sljedeći način:

- 1) za prvo polugodište izvještaji se dostaljavaju do 31. jula tekuće godine,
- 2) za drugo polugodište do 31. januara naredne godine.

Odredbama Zakona o upravljanju otpadom utvrđen je zakonski osnov za plaćanje Naknade za opterećenje životne sredine posebnim kategorijama otpada (u daljem tekstu: naknada za posebne kategorije otpada), a prikupljena sredstva koriste za pokrivanje troškova uspostavljanja sistema upravljanja posebnim kategorijama otpada u Republici Srpskoj.

Naknada za posebne kategorije otpada plaća se za:

- a) plastične kese za nošenje,
- b) baterije i akumulatori,
- v) gume za motorna vozila,
- g) električne i elektronske proizvode i opremu,
- d) mineralna i sintetička ulja i maziva i
- đ) motorna vozila, izuzev istorijskih i kolekcionarskih motornih vozila, kao i motornih vozila diplomatskih, konzularnih i međunarodnih predstavništava.

Obveznik plaćanja naknada za posebne kategorije otpada je proizvođač, uvoznik ili trgovac koji navedene proizvode stavlja prvi put u promet na teritoriji Republike Srpske.

Fond je u toku 2021. godine, uspješno izvršio sljedeće radne zadatke:

- Identifikacija potencijalnih obveznika, koji su obavješteni o obavezama koje proizilaze na osnovu propisa iz oblasti upravljanja posebnim kategorijama otpada;
- Zaprimanje izvještaja od strane 191 privrednog subjekta, na koje se odnose odredbe Zakona o upravljanju otpadom u vezi sa upravljanjem posebnim kategorijama otpada, a Fond je zaprimio izvještaje još od 55 privrednih subjekata koji su izjavili da nemaju plasirane količine u predmetnoj godini;
- Kontrola ispravnosti prijavljenih podataka;
- Kontinuiran rad na uspostavljanju informacionog sistema upravljanja otpadom;
- Saradnja sa Inspektoratom Republike Srpske u cilju razmjene podataka, obaveza izvještavanja o izvršenim kontrolama u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast upravljanja posebnim kategorijama otpadom, razmjena iskustava;
- U saradnji sa nadležnim Ministarstvom rađeno je na usklađivanju važećih propisa u Republici Srpskoj sa propisima u Federaciji BiH, zbog jedinstvenog carinskog prostora i tržišta u BiH.

2.2.1. Tehnički aspekt primjene propisa kojima je utvrđena naknada za opterećenje životne sredine posebnim kategorijama otpada

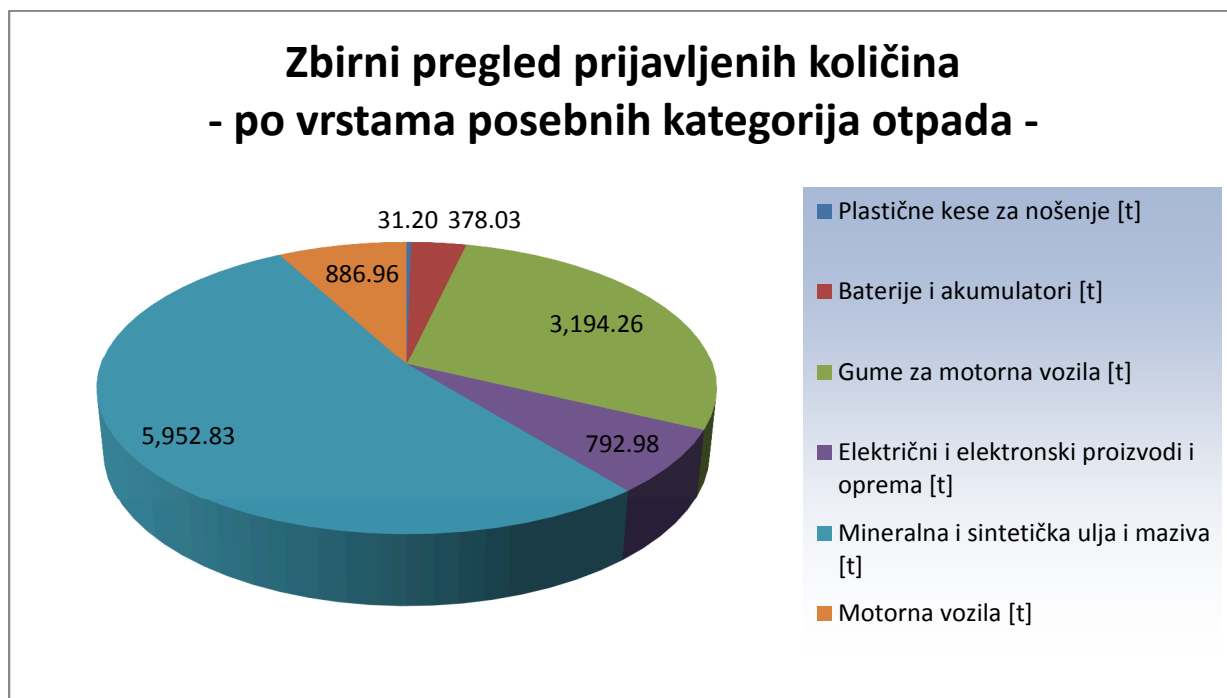
Kada je u pitanju prikupljanje sredstava od naknada za posebne kategorije otpada za 2021. godinu, Fond je izvršio evidenciju prikupljenih podataka o količinama otpada, a sa naplatom ove naknade će se početi u 2022. godini. Pregled podataka o prijavljenim količinama posebnih kategorija otpada po vrstama, za 2021.godinu, dat je u Tabeli 5.

Tabela 5. Pregled podataka o prijavljenim količinama posebnih kategorija otpada po vrstama, za 2021.godinu

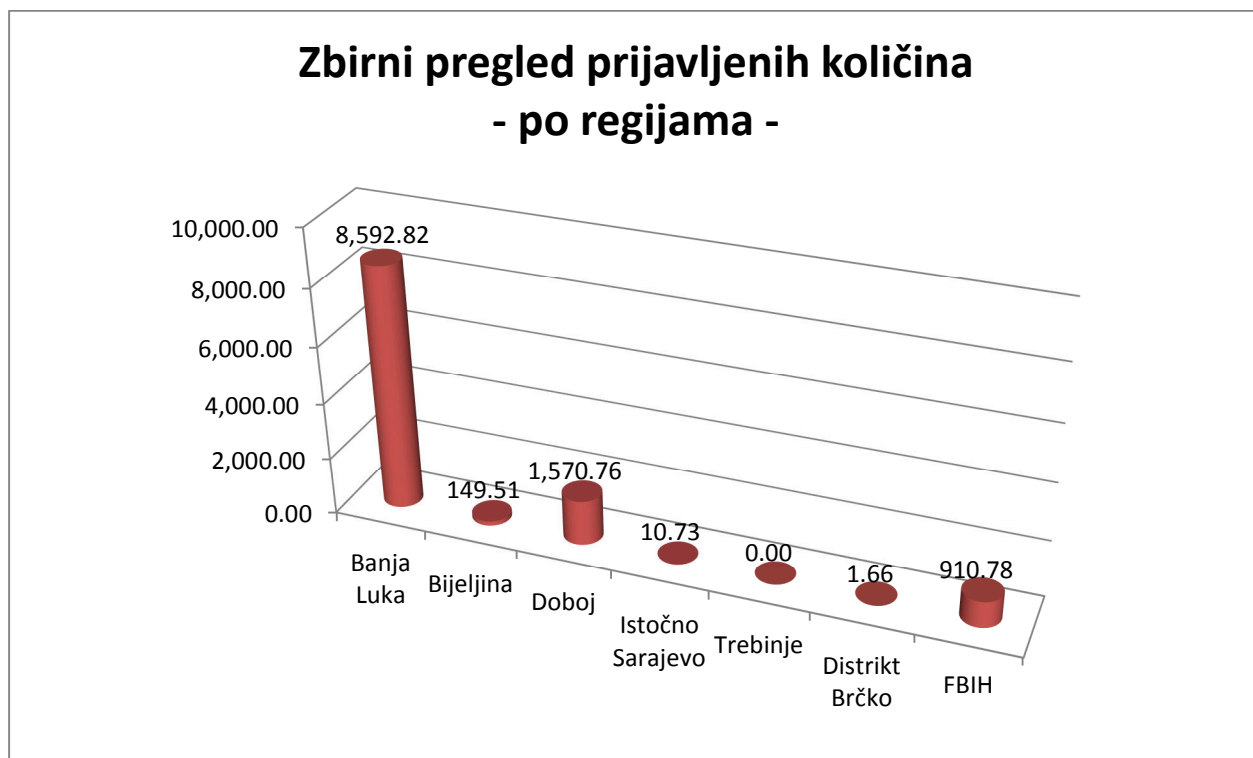
PODACI ZA 2021.god	Banja Luka	Bijeljina	Doboj	Istočno Sarajevo	Trebinje	Distrikt Brčko	FBIH	UKUPNO [t]
Plastične kese za nošenje [t]	10.47	20.03	0.00	0.00	0.00	0.00	0.70	31.20
Baterije i akumulatori [t]	281.77	0.00	60.76	8.84	0.00	0.00	26.66	378.03
Gume za motorna vozila [t]	1,823.78	16.45	1,152.74	0.00	0.00	1.66	199.63	3,194.26
Električni i elektronski proizvodi i oprema [t]	600.38	53.63	0.03	1.89	0.00	0.00	137.05	792.98
Mineralna i sintetička ulja i maziva [t]	5,545.39	59.40	283.39	0.00	0.00	0.00	64.65	5,952.83
Motorna vozila [t]	331.04	0.00	73.84	0.00	0.00	0.00	482.08	886.96
UKUPNO [t]	8,592.82	149.51	1,570.76	10.73	0.00	1.66	910.78	11,236.26

Obradom podataka iz zaprimljenih izvještaja prijavljenih količina posebnih kategorija otpada za 2021. godinu, dobijeni su podaci o količini plasiranih posebnih kategorija otpada na tržište Republike Srpske po vrstama, (plastične kese za nošenje, baterije i akumulatori, gume za motorna vozila, električni i elektronski proizvodi i oprema, mineralna i sintetička ulja i maziva i motorna vozila), što je prikazano zbirno u procentualnom iznosu u grafikonima 12. i 13. a pojedinačno u grafikonima od 14. do 19.

Grafikon 12. Količine posebnih kategorija otpada po vrstama izražena u tonama

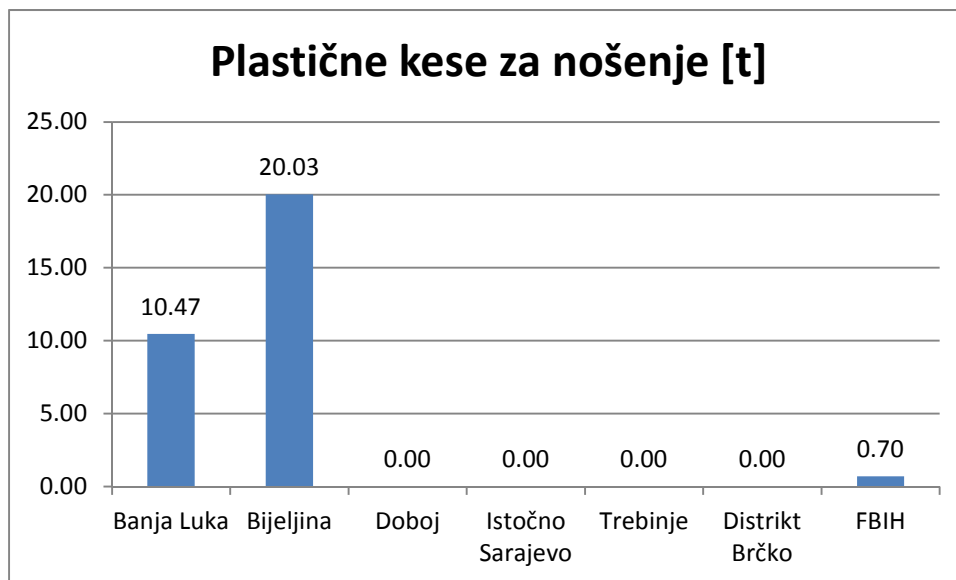

Grafikon 13. Količine posebnih kategorija otpada po regijama RS ,FBiH i BD izražena u tonama

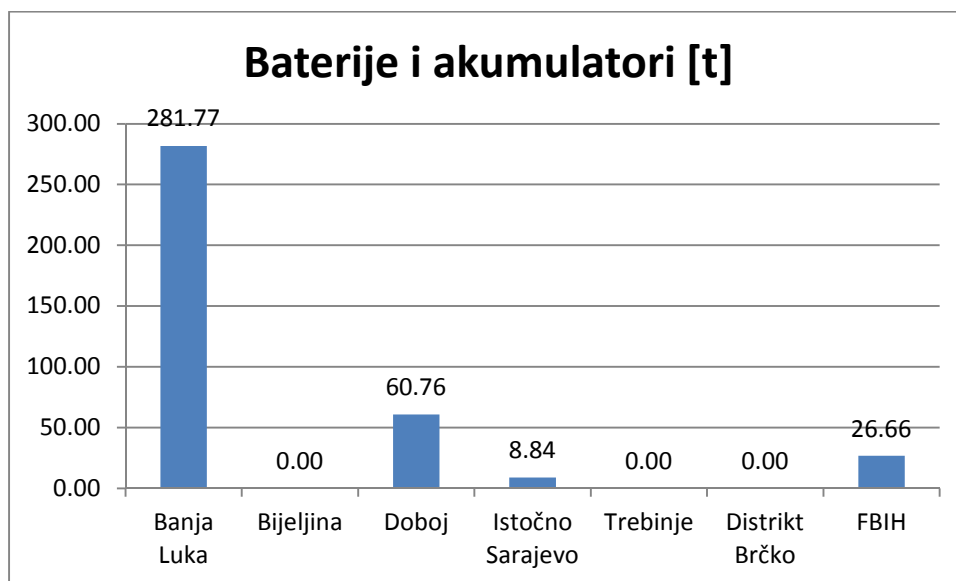

Grafikoni 14. do 19. Podaci o količinama posebnih kategorija otpada po regijama Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko Distrikta, prema izvještajima za 2021. godinu

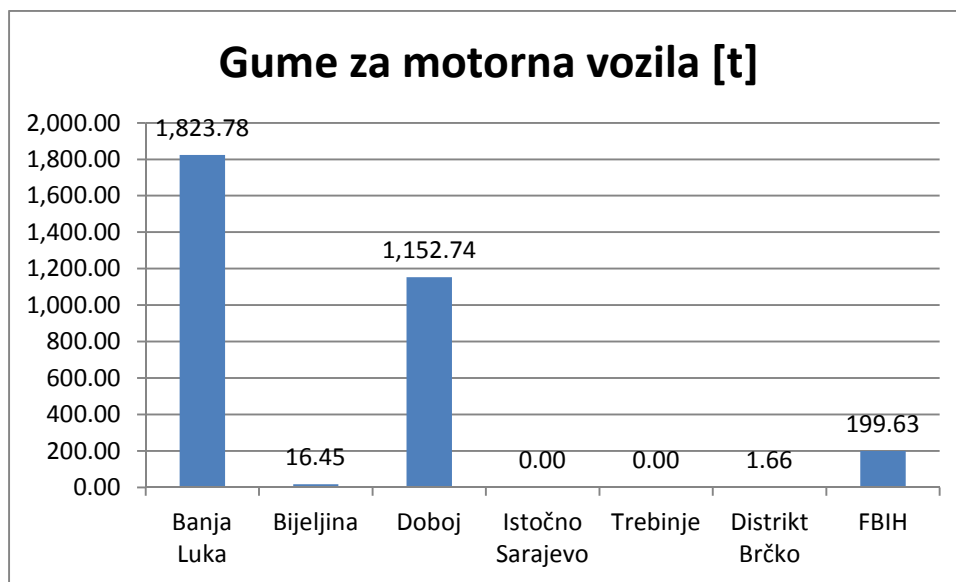
Grafikon 14. Plastične kese za nošenje

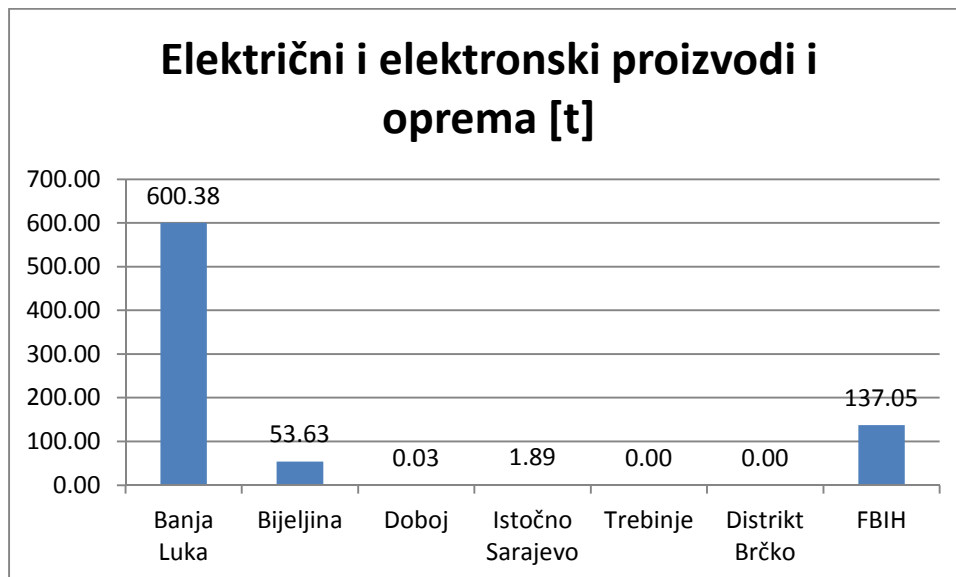
Grafikon 15. Baterije i akumulatori

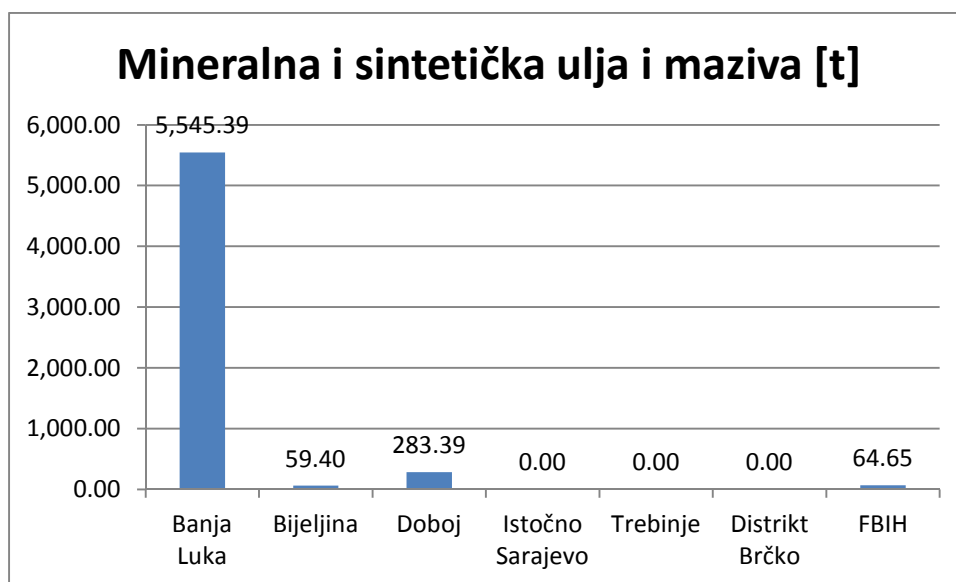
Grafikon 16. Gume za motorna vozila

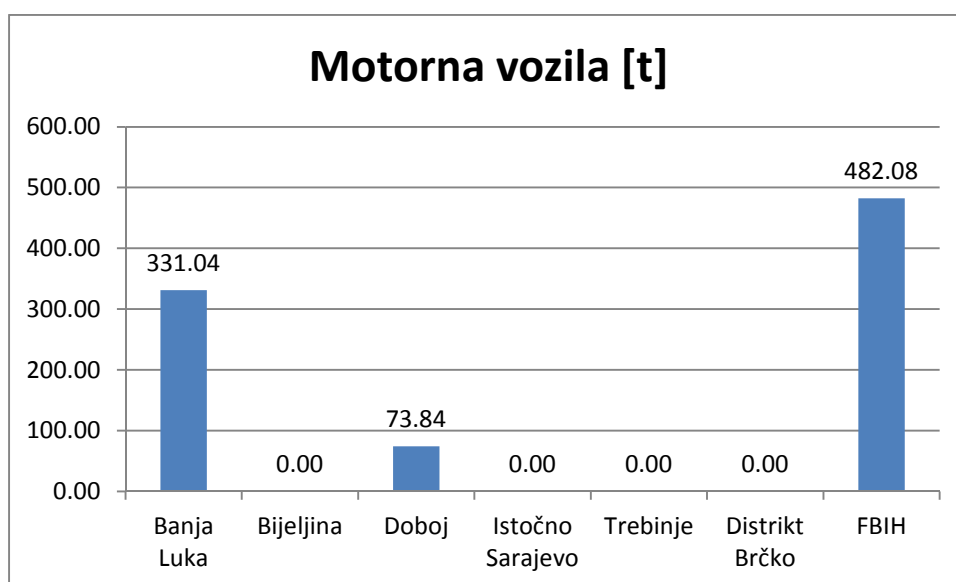
Grafikon 17. Električni i elektronski proizvodi i oprema

Grafikon 18. Mineralna i sintetička ulja i maziva

Grafikon 19. Motorna vozila

2.2.2. Podaci o količinama posebnih kategorija otpada stavljenih na tržište Republike Srpske za 2021.godinu

Obradom zaprimljenih izvještaja od strane obveznika iz Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH, dobijeni su podaci o količinama posebnih kategorija otpada stavljenih na tržište Republike Srpske, u toku 2021. godine, po vrstama, što je prikazano u Tabeli 6.

Tabela 6. Prijavljene količine posebnih kategorija otpada, u Republici Srpskoj u toku 2021. godine, po vrstama (obveznici iz Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH)

PRIJAVLJENE KOLIČINE POSEBNIH KATEGORIJA OTPADA ZA 2021 GODINU (t)			
POSEBNA KATEGORIJA OTPADA	Obveznici sa sjedištem u REPUBLICI SRPSKOJ	Obveznici sa sjedištem u FEDERACIJI BIH	Obveznici sa sjedištem u BRČKO DISTRIKTU
Plastične kese za nošenje [t]	30.5	0.7	0
Baterije i akumulatori [t]	351.37	26.66	0
Gume za motorna vozila [t]	2992.97	199.63	1.66
Električni i elektronski proizvodi i oprema [t]	655.93	137.05	0
Mineralna i sintetička ulja i maziva [t]	5888.18	64.65	0
Motorna vozila [t]	404.88	482.08	0
UKUPNO	10,323.83	910.78	1.66

Analizom zaprimljenih izvještaja, prijavljenih količina posebnih kategorija otpada u Republici Srpskoj za 2021. godinu dobijeni su podaci o obveznicima po regijama Republike Srpske, što je prikazano u Tabeli 7. i Grafikonu 20.

Tabela 7. Broj obveznika po regijama Republike Srpske, Federaciji BiH i Distriktu Brčko, prema dobijenim izvještajima

REGIJE	BANJA LUKA	DOBOJ	BIJELJINA	ISTOČNO SARAJEVO	TREBINJE	FEDERACIJA BIH	BRČKO DISTRIKT
BROJ PRIJAVLJENIH	107	19	23	1	0	38	3

Grafikon 20. Grafički prikaz broja obveznika po regijama Republike Srpske, Federacije BiH i Distrikta Brčko, prema dobijenim izvještajima izražen u procentima

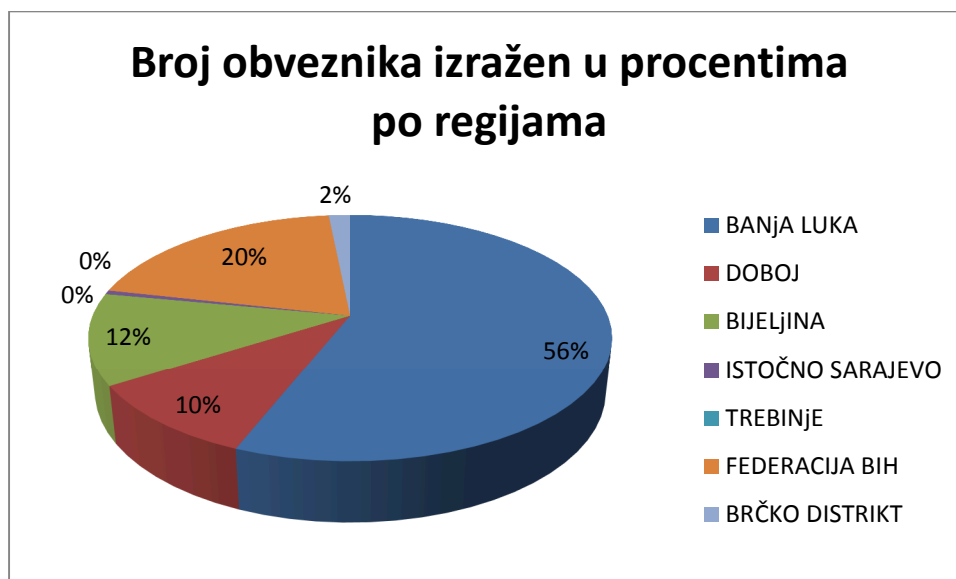
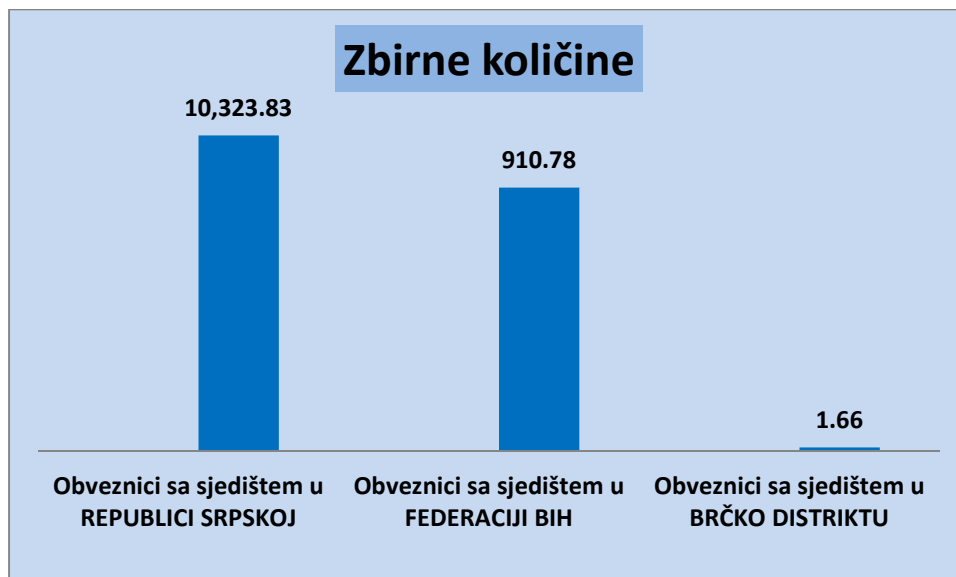

Tabela 8. Prijavljene količine posebnih kategorija otpada, u Republici Srpskoj za 2021.godinu, (obveznici iz Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH)

PRIJAVLJENE KOLIČINE POSEBNIH KATEGORIJA OTPADA ZA 2021 GODINU (RS, FBIH I BD) (t)			
<i>Obveznici (sjedište)</i>	<i>Obveznici sa sjedištem u REPUBLICI SRPSKOJ</i>	<i>Obveznici sa sjedištem u FEDERACIJI BIH</i>	<i>Obveznici sa sjedištem u BRČKO DISTRIKTU</i>
UKUPNO (t)	10,323.83	910.78	1.66

Grafikon 21. Grafički prikaz zbirnog pregleda prijavljenih količina posebnih kategorija otpada po izvještajima za 2021.godinu (obveznici iz Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH)

2.3 AKTIVNOSTI FONDA U OBLASTI VOĐENJA I AŽURIRANJA PODATAKA O UPRAVLJANJU OTPADOM, U 2021. GODINI

Na osnovu Zakona o Fondu, te na osnovu odredbi Zakona o upravljanju otpadom i Pravilnika o metodologiji prikupljanja podataka o otpadu i njihovoj evidenciji („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 71/15), Fond je u toku 2021. godine, uspješno izvršio sljedeće radne zadatke:

1. Nastavljena je saradnja sa jednicama lokalne samouprave, komunalnim preduzećima, kao i privrednim društvima koja imaju dozvolu za upravljanje otpadom, pri čemu su isti obaviješteni o obavezama dostavljanja godišnjih izvještaja sa podacima o sastavu i količinama prikupljenog generisanog komunalnog otpada;
2. Formirana baza podataka se kontinuirano ažurira i pohranjuju se podaci iz obrazaca o količinama generisanog komunalnog otpada koje dostavljaju lokalne zajednice i komunalna preduzeća, kao i podaci iz obrazaca (GIO 1,2,3,4,5) koje dostavljaju proizvođači otpada, postrojenja, uvoznici i izvoznici otpada;
3. Pripremljeni su godišnji izvještaji o upravljanju za ambalažu i ambalažni otpad.
4. U saradnji sa UNDP-om urađen je Nacrt projektnog zadatka za uspostavljanje integralnog informacionog sistema za upravljanje otpadom u Republici Srpskoj (IWMIS).

2.4 MEĐUNARODNA SARADNJA U PROJEKTIMA IZ OBLASTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

U cilju ostvarivanja međunarodne saradnje na što višem novou, a u okviru svoje djelatnosti, Fond je u toku 2021. godine aktivno radio na pripremi međunarodnih projekata iz oblasti zaštite životne sredine, u saradnji sa resornim Ministarstvom, različitim partnerima iz zemalja regiona i Evropske unije.

U toku 2021. godine Fond je u potpunosti ispunio obaveze u skladu sa Planom rada i finansijskim planom Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske, za period 1.1-31.12.2021. godine (u daljem tekstu: Plan rada Fonda za 2021. godinu) i nastavio aktivno raditi na pripremi projekata koji će se sufinansirati sredstvima Fonda i/ili Evropske unije (Instrument predpristupne pomoći IPA III i programi Zajednice). Fond je učestvovao u pripremi i sprovođenju projekata iz oblasti zaštite životne sredine u saradnji sa nadležnim institucijama, nadležnim ministarstvima, te Direkcijom za evropske integracije, kao i sa stručnim i naučnim institucijama, te jedinicama lokalne samouprave.

2.4.1 Konvencija o klimatskim promjenama (UNFCCC)

Fond je u 2021. godini kontinuirano učestvovao u aktivnostima u vezi sa sprovođenjem Konvencije o klimatskim promjenama u BiH, u saradnji sa resornim Ministarstvom koje je i Nacionalna referentna tačka (Focal Point) za ovu konvenciju. Predstavnik Fonda je aktivni član delegacije BiH koja učestvuje na zvaničnim konferencijama Ujedinjenih nacija o promjeni klime.

2.4.2 Projekat „Postizanje očuvanja biološke raznolikosti kroz uspostavljanje i efikasno upravljanje zaštićenim područjima i izgradnju kapaciteta za zaštitu prirode u Bosni i Hercegovini“

Navedeni projekat odobren je od strane Globalnog fonda za okoliš/životnu sredinu (GEF) u julu 2015. godine, kao odgovor na zahtjev koji je upućen u ime Bosne i Hercegovine za korištenje sredstava GEF-6 STAR alokacije u fokalnom području biodiverziteta. Program UN-a za okoliš (UNEP) je implementaciona agencija projekta u saradnji sa partnerima iz Bosne i Hercegovine i u toku je finalizacija punog Projektnog prijedloga za podnošenje GEF-u. Fond je u saradnji sa resornim ministarstvima aktivno učestvovao u realizaciji predviđenih aktivnosti u toku 2021.godine.

2.4.3 Projekat „Pomoć Bosni i Hercegovini u poboljšanju kvaliteta vazduha i upravljanju kvalitetom vazduha“

Projekat “Pomoć Bosni i Hercegovini u poboljšanju kvaliteta vazduha i upravljanju kvalitetom vazduha” je inicirala Vlada Švedske sa ciljem ukazivanja na velike izazove u sektoru zagađenja vazduha u BiH. Implementaciono tijelo za ovaj projekat je švedska Agencija za zaštitu životne sredine. Za projektne aktivnosti u Republici Srpskoj je nadležno Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju. Implementacija Projekta je planirana u periodu do 2022. godine. Cilj programa je da se stavi težište na dva ključna sredstva za unapređenje upravljanja kvalitetom vazduha i kvaliteta vazduha generalno:

1. Procjena kvaliteta vazduha i sistemi kvaliteta vazduha
2. Aktivnosti na poboljšanju kvaliteta vazduha

Cilj Projekta je ostvarivanje sljedećih rezultata:

1. Poboljšanje infrastrukture i kapaciteta za čuvanje podataka,
2. Poboljšanje infrastrukture i kapaciteta referentnih laboratorija,
3. Izrada Studija o izvorima zagađenja vazduha u 6 velikih gradova (po tri u entitetima),
4. Ekonomične i prilagodljive aktivnosti na poboljšanju kvaliteta vazduha,

5. Informativne kampanje u vezi sa kvalitetom vazduha i javnim zdravljem i
6. Provođenje zakona putem inspeksijskih službi.

2.4.4. Projekat CIRCLE (Inovacija i testiranje održivih rješenja cirkularne ekonomije u jadranskom području)

Projekat CIRCLE je finansiran u sklopu INTERREG ADRION programa Evropske unije, a u Bosni i Hercegovini učestvuju Fond i Opština Laktaši. Ukupna vrijednost projekta je 1.582 717,00 evra, od kojih je Fond za projektne aktivnosti u periodu 2020-2022. godina osigurao sredstva u iznosu od 81.349,00 evra, te dodatno iz svojih sredstava finansira projektne aktivnosti u vrijednosti od 14.355,75 evra. Pored Fonda projekat realizuje još 13 partnera iz Italije, Slovenije, Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Albanije, Grčke i Bosne i Hercegovine.

Fond je u toku 2021. godine aktivno učestvovao u aktivnostima projekta. Uz podršku konsultanta razvijen je CIRCLab model kao cirkularni poslovni model u oblasti upravljanja organskim otpadom. Modelom se nastoji uspostaviti saradnja većeg broja učesnika kako bi se organizovao efikasan i održiv sistem upravljanja organskim otpadom na području Banja Luke. Vizija modela je da se održivo upravljanje otpadom zasnovano na principima cirkularne ekonomije primjenjuje na svim teritorijama, tokovima otpada i poslovanju komunalnih preduzeća u regiji Banja Luka. Izvršena je implementacija malog demonstracijskog postrojenja koje obuhvata potrebnu opremu za pred-tretman i organizaciju odvajanja i sakupljanja organskog otpada. Održan je transnacionalni sastanak u opštini Forli u Italiji na kojem je učestvovao predstavnik Fonda.

2.5 REALIZACIJA PROJEKTNIH AKTIVNOSTI

U skladu sa Planom rada Fonda za 2021. godinu, gdje su definisane mjere i opšti ciljevi u oblasti zaštite životne sredine, a koji je usvojen od strane Upravnog odbora Fonda i Vlade Republike Srpske, realizovane su aktivnosti koje su bile predmet Javnog konkursa, odluka Vlade Republike Srpske i rješenja direktora Fonda, radi ulaganja u programe, projekte i druge aktivnosti u oblast zaštite životne sredine.

2.5.1 Aktivnosti u toku 2021. godine u vezi sa raspisanim Javnim konkursom za dodjeljivanje sredstava za sufinansiranje programa i projekata iz oblasti zaštite životne sredine za 2020. godinu, broj 2.01.1-2125/20 ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 125/20)

U skladu sa Odlukom Upravnog odbora Fonda, broj 1-5.1/20, od 6.8.2020. godine, direktor Fonda raspisao je Javni konkurs za dodjeljivanje sredstava za sufinansiranje programa i projekata iz oblasti zaštite životne sredine za 2020.godinu, broj 2.01.1-2125/20 ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj 125/20 - u daljem tekstu: Javni konkurs za 2020. godinu).

Odluka o izboru korisnika sredstava Fonda, broj 1-9.10/21 donešena je 19.3.2022. godine, te su na osnovu ove Odluke zaključeni ugovori sa korisnicima (100 projekata) početkom godine, dok je tokom 2021. godine realizovan velik broj aktivnosti direktno vezanih za projekte.

Predmet Javnog konkursa za 2020. godinu je dodjela sredstava Fonda radi ulaganja u realizaciju programa i projekata iz sljedećih oblasti:

1. Razvoj sistema integrisanog upravljanja ambalažnim otpadom u jedinicama lokalne samouprave

- 1.1. Jačanje sistema upravljanja ambalažom i ambalažnim otpadom kroz finansiranje aktivnosti na zbrinjavanju i smanjenju ambalažnog otpada, sa vidljivim efektima smanjenja ambalaže i ambalažnog otpada na teritoriji RS;
- 1.2. Izgradnja sistema i kapaciteta potrebne infrastrukture i nabavka opreme u cilju osavremenjavanja materijalnih sredstava u dijelu koji se odnosi na sakupljanje, razdvajanje, skladištenje, ponovno iskorišćenje, tretman i odlaganje ambalažnog otpada;
- 1.3. Izrada tehničke dokumentacije za sanaciju deponija, istraživački projekti, izrada planova, programa i studija za deponije i reciklažna dvorišta;
- 1.4. Edukacija i jačanje svijesti o pitanjima separisanog sakupljanja ambalažnog otpada i njegove reciklaže odnosno ponovne upotrebe.

2. Zaštita voda

- 2.1. Izrada tehničke dokumentacije za zaštitu izvorišta;
- 2.2. Izrada tehničke dokumentacije, izgradnja/nabavka postrojenja i opreme za tretman otpadnih voda, istražni radovi i izgradnja potrebne prateće infrastrukture za poboljšanje kapaciteta izvorišta, te poboljšanje kvaliteta pitke vode;
- 2.3. Edukacija i jačanje svijesti o pitanjima zaštite voda.

Troškovi planiranih sredstava Javnog konkursa iz oblasti zaštite životne sredine u 2021. godini iznosili su ukupno 3,051,500.00 KM (zaključeni ugovori i aneksi ugovora tokom 2021. godine-104 projekta), pri čemu se na:

- oblast razvoja sistema integrisanog upravljanja ambalažnim otpadom u jedinicama lokalne samouprave, iznos od 2,201,500.00 KM;
- oblast zaštite voda, iznos od 850,000.00 KM

Tabela 9. Pregled ulaganja Fonda iz oblasti zaštite životne sredine u 2021. godini

R.br.	Tematska oblast	Odobrena sredstva Fonda (KM)
1.	Razvoj sistema integrisanog upravljanja ambalažnim otpadom u jedinicama lokalne samouprave	2.201,500.00
2.	Zaštita voda	850,000.00
UKUPNO		3,051,500.00

Najvećim dijelom sredstva su uložena u projekte uspostavljanja sistema integrisanog upravljanja ambalažnim otpadom u jedinicama lokalne samouprave i komunalnim preduzećima kroz nabavku komunalne opreme. Sredstva su utrošena za jačanje kapaciteta komunalnih preduzeća, lokalnih zajednica, kao i privrednih društava koja su obveznici sistema plaćanja naknade za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom.

Iz oblasti razvoja sistema integrisanog upravljanja ambalažnim otpadom u jedinicama lokalne samouprave najveći dio sredstva je dodijeljen preduzetnicima, komunalnim preduzećima, lokalnim zajednicama, koji se bave upravljanjem otpadom, kao i privrednim društvima koja su obveznici sistema plaćanja naknade za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom. Relizacijom navedenih projekata ostvarena su značajna ulaganja u oblasti zaštite životne sredine, pri čemu su postignuti vidljivi rezultati i

efekti na životnu sredinu. Sredstva su ulagana u projekte uspostavljanja sistema integrisanog upravljanja ambalažnim otpadom u jedinicama lokalne samouprave i komunalnim preduzećima kroz nabavku komunalne opreme. Izvršena je nabavka sljedeće opreme: 2 kompletne savremene linije sortirnice za razdvajanje i baliranje ambalažnog otpada, formirana su 3 reciklažna centra za razdvajanje komunalnog otpada, nabavljeno je 9 specijalizovanih komunalnih vozila različitog kapaciteta, 3 poluautomatske prese za ambalažu, nekoliko pres kontejnera, oko 250 kontejnera kapaciteta od 1,1 do 1,3 m³ i oko 500 kanti za odlaganje otpada. Finansirani su projekti izrade tehničke dokumentacije za formiranje reciklažnih dvorišta.

Iz oblasti zaštite voda najveći dio sredstva je dodijeljen privrednim društvima, komunalnim preduzećima i lokalnim zajednicama. Sredstva su ulagana u projekte izrade tehničke dokumentacije za zaštitu izvorišta, istražne radove i povećanje infrastrukture za poboljšanje kapaciteta izvorišta i poboljšanje kvaliteta pitke vode, kao i za izgradnju sistema prečišćavanja otpadnih voda u privrednim subjektima.

2.5.2 Realizacija projekata i programa iz oblasti zaštite životne sredine finansiranih po osnovu opštih akata Fonda

Fond je u skladu sa godišnjim planom rada, finansijskim planom i opštim aktima, sufinansirao ukupno **25 projekata** iz tematskih oblasti zaštite, očuvanja i poboljšanja kvaliteta voda, podsticanje programa ekološkog obrazovanja i jačanja javne svijesti o pitanjima očuvanja životne sredine i održivog razvoja, jačanja sistema upravljanja ambalažnim otpadom, uređenja i sanacije deponija, kao i oblasti zaštite i očuvanja biodiverziteta.

Iz oblasti finansiranja programa ekološkog obrazovanja i jačanja svijesti o pitanjima očuvanja životne sredine postignuti su rezultati u poboljšanju informisanosti o stanju životne sredine u Republici Srpskoj, implementirani su programi edukacije, podržan je nastavni kadar u vezi sa sistemom informisanja o životnoj sredini u predškolskom i školskom vaspitanju i obrazovanju. Sprovedena je edukacija stanovništva o pitanjima zaštite životne sredine na lokalnom nivou.

Iz oblasti zaštite, očuvanja i poboljšanja kvaliteta voda finansirani su projekti uređenja i čišćenja vodotokova, kao i sanacije i zaštite izvorišta pitke vode.

U skladu sa odredbama Zakona o upravljanju otpadom, Fond je podržao niz projekata iz oblasti upravljanja ambalažnim otpadom. Sredstva su ulagana u jačanja kapaciteta infrastrukture komunalnih preduzeća.

Tabela 10. Pregled ulaganja Fonda iz oblasti zaštite životne sredine po tematskim oblastima, način sufinansiranja opšti akati, ugovoreno u 2021. godini

R.br.	Tematska oblast	Odobrena i ugovorena sredstva Fonda (KM)
1.	Zaštita, očuvanje i poboljšanje kvaliteta voda	15,500.00
2.	Finansiranje programa ekološkog obrazovanja i jačanja javne svijesti o pitanjima očuvanja životne sredine i održivog razvoja	21,000.00
3.	Jačanja sistema upravljanja ambalažnim otpadom	23,346.99
4.	Podsticanje obrazovnih, istraživačkih i inovatorskih studija	4,500.00
5.	Zaštita, očuvanje i poboljšanje kvalitete vazduha i zemljišta	13,400.00
6.	Zaštita i očuvanja biodiverziteta	10,892.00
7.	Uređenje i sanacija komunalnih i divljih deponija	4,000.00
UKUPNO		92,638.99

Ukupna vrijednost projekata je **141,567.04 KM**, od čega vlastito ulaganje korisnika sredstava Fonda iznosi **48,928.05 KM**, odnosno **34,56 %**, a ulaganje Fonda iznosi **92,638.99 KM**, odnosno **65,44 %**, u odnosu na investiciju. Najveći dio sredstava je dodijeljen nevladinim organizacijama, javnim ustanovama, obrazovnim ustanovama i lokalnim zajednicama.

2.5.3 Realizacija projekata i programa iz oblasti zaštite životne sredine finansiranih na osnovu odluka Vlade Republike Srpske

Fond je u 2021. godini sufinansirao **24 projekta** na osnovu odluka Vlade Republike Srpske iz različitih podoblasti zaštite životne sredine.

Iz oblasti zaštite, očuvanja i poboljšanja kvaliteta voda ispunjen je cilj monitoringa kvaliteta stanja površinskih voda pri čemu su izvršene procjene ekološkog i hemijskog statusa površinskih voda u skladu sa Zakonom o vodama ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 50/06, 92/09 i 121/12), ispunjene su međunarodne obaveze Bosne i Hercegovine i Republike Srpske, praćeno je stanje kvaliteta voda radi zaštite i dostizanja dobrog ekološkog statusa i dostavljeni su podaci u Međunarodnu monitoring mrežu (TNMN) u okviru Međunarodne komisije za zaštitu rijeke Dunav (ICPDR).

U okviru ove oblasti sufinansirane su i aktivnosti Republičkog hidrometeorološkog zavoda vezano za održavanje mjernih stanica za monitoring površinskih voda.

Iz oblasti jačanja sistema integrisanog upravljanja ambalažnim otpadom u jedinicama lokalne samouprave, komunalnim preduzećima i preduzećima koja imaju dozvolu za upravljanje otpadom, sufinansirani su projekti uspostavljanja sistema integrisanog upravljanja ambalažnim otpadom kroz nabavku i osavremenjavanje primarne komunalne opreme.

Tabela 11. Pregled ulaganja Fonda iz oblasti zaštite životne sredine po odlukama Vlade Republike Srpske iz 2021. godine

R. br.	Vlastito učešće korisnika sredstava	Sufinansiranje Fonda	Ukupna vrijednost projekata (KM)
1.	1,351,547.66	2,159,000.00	3,510,547.66

Ukupna vrijednost projekata je **3,510,547.66 KM**, od čega je sufinansiranje-ulaganje Fonda iznosilo **2,159,000.00 KM** ili **61.50 %**, dok je vlastito učešće korisnika sredstava iznosilo **1,351,547.66 KM** ili **38.50 %**.

2.6. AKTIVNOSTI FONDA U OBLASTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI I OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE U 2021. GODINI

Oblast energetske efikasnosti ima značajnu ulogu u energetskej politici Republike Srpske, s obzirom na ekonomske i strateške mogućnosti koje pomenuta oblast pruža, kao i na trendove u Evropi i svijetu. Obaveze realizacije mjera energetske efikasnosti slijede iz usvojenih zakonskih i podzakonskih akata, kao i iz uslova iz Ugovora o uspostavljanju Energetske zajednice, čija je potpisnica i Bosna i Hercegovina.

Osnovni cilj Fonda je sprovođenje energetske politike Republike Srpske koja je definisana strateškim dokumentima, zakonskim i podzakonskim aktima, finansijska i organizaciona podrška implementaciji programa i projekata iz oblasti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije. Posebno su značajni projekti gdje se smanjuje potrošnja energije i emisija gasova sa efektom staklene bašte, te projekti korišćenja obnovljivih izvora energije i energetske efikasnosti u sektoru zgradarstva.

Strategija razvoja energetike Republike Srpske do 2030. godine energetskej efikasnosti daje značajno mjesto. Poboljšana efikasnost svih dijelova energetskog sektora jedan je od ciljeva definisanih u Strategiji, a to se posebno odnosi na finalnu potrošnju energije.

U skladu sa strateškim dokumentima i programima Vlade u oblasti energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije, međunarodnim ugovorima čija je potpisnica Republika Srpska, odnosno BiH, za namjene utvrđene odredbama Zakona o Fondu, te prioritetima Ministarstva energetike i rudarstva i nadležnog Ministarstva u oblasti energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije, a u skladu sa Planom rada Fonda za 2021. godinu, realizovane su sljedeće aktivnosti:

2.6.1. AKTIVNOSTI FONDA NA OSNOVU OBAVEZA PROPISANIH ZAKONOM O ENERGETSKOJ EFIKASNOSTI U 2021. GODINI

a) Aktivnosti Fonda na realizaciji važećeg Akcionog plana energetske efikasnosti Republike Srpske

Fond je u toku 2021. godine, u saradnji sa Ministarstvom energetike i rudarstva, nadležnim Ministarstvom i Ministarstvom finansija, aktivno radio na praćenju realizacije mjera energetske efikasnosti predviđenih važećim Akcionim plana energetske efikasnosti Republike Srpske.

U toku 2021. godine Fond je učestvovao u procesu prikupljanja podataka o uštedama ostvarenim kroz projekte energetske efikasnosti jedinica lokalnih samouprava, zatim kroz projekte kreditirane od strane Svjetske banke, UNDP-a, te kroz projekte sufinansirane direktno od strane Fonda.

b) Akcioni planovi energetske efikasnosti jedinica lokalne samouprave

Tokom 2021. godine Fond je nastavio sa prikupljanjem podataka o realizaciji Akcionih planova energetske efikasnosti jedinica lokalnih samouprava. Jedinice lokalne samouprave prema Zakonu o energetske efikasnosti dostavljaju Ministarstvu energetike i rudarstva i Fondu godišnji izvještaj o realizaciji akcionog plana, koji obavezno sadrži analizu ciljeva postignutih u prethodnoj godini, najkasnije do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu.

v) Akcioni planovi energetske efikasnosti velikih potrošača

U svrhu ostvarivanja ciljeva za smanjenje potrošnje energije ovim zakonom su propisane obaveze za velike potrošače u koje spadaju svi oni krajnji kupci energije čija ukupna godišnja potrošnja energije prelazi 36 TJ ili 10 GWh, te je članom 9. stav 1. Zakona o energetske efikasnosti propisano da je veliki potrošač energije obavezan da donese plan energetske efikasnosti.

Veliki potrošač donosi plan energetske efikasnosti za period od tri godine, a Fond zajedno sa Ministarstvom energetike i rudarstva, prati realizaciju mjera energetske efikasnosti predviđenih pomenutim Akcionim planovima.

g) Baza podataka energetske efikasnosti Republike Srpske

Informacioni sistem energetske efikasnosti Republike Srpske (ISEERS) čine: softverske aplikacije za unos i obradu podataka, serverske aplikacije i računarsko - telekomunikaciona oprema neophodna za pristupanje i upotrebu sistema.

Fond je u skladu sa propisanom zakonskom regulativom iz ove oblasti radio na analizi poslovnih procesa, projektovanju strukture baze podataka i planiranju modula budućeg Informacionog sistema. U pripremi je i modul "Jedinstveni registar o energetske karakteristikama zgrada" koji treba da omogući evidentiranje osnovnih podataka o zgradama u javnom i stambenom sektoru u Republici Srpskoj i time stvori osnovnu pretpostavku za unos svih ostalih energetske karakteristika zgrada u svim ostalim modulima.

Informacioni sistem funkcioniše kroz sledeće module:

- modul "Registar sertifikata" obezbeđuje podršku za proces izdavanja energetske sertifikata i što je mnogo važnije omogućava unos podataka koji su od izuzetne važnosti za praćenje energetske karakteristika zgrada, a to su podaci o građevinske fizici i tehničkim sistemima. Funkcionalnost izdavanja sertifikata je trenutno obezbeđena kroz autonomno softversko rešenje „Registar energetske sertifikata Republike Srpske - RECRS",
- modul "Registar potrošnje energije" obezbeđuje prikupljanje podataka o potrošnji energije javnih zgrada čime se ovlašćenim licima za energetske menadžment omogućava da identifikuju i primjene mjere energetske efikasnosti koje rezultuju manjom potrošnjom energije i značajnim finansijskim uštedama,
- modul "Registar primijenjenih mjera energetske efikasnosti" omogućava monitoring i verifikaciju svih implementiranih mjera energetske efikasnosti na osnovu evidentiranih izmjena u građevinske fizici i tehničkim sistemima i pruža najprecizniju informaciju o efektima primijenjenih mjera,
- modul "Registar operatera, distributera i snabdjevača energijom Republike Srpske" omogućava prikupljanje sljedećih podataka o operaterima, distributerima i snabdjevačima energije u Republici Srpskoj: pregled energije i energenata, prema strukturi krajnjih kupaca, kategoriji i vrsti potrošnje, geografsku lokaciju njihovih krajnjih kupaca, procjenu stanja energetske efikasnosti, podatke o stepenu mjerenja energije prema strukturi krajnjih kupaca, kategoriji i vrsti potrošnje, podatke o ponudama energetske usluga krajnjim kupcima, podatke o ponudama za ugradnju individualnih uređaja za mjerenje potrošnje energije.

Informacioni sistem energetske efikasnosti Republike Srpske koncipiran je tako da se svim postojećim i budućim softverskim alatima za energetske efikasnost kao što su MVP (Monitoring and

Verification Platform – „web“ aplikacija koja prati realizaciju mjera energetske efikasnosti prema "bottom-up" metodologiji), EMIS (Energy Management Information System - „web“ aplikacija za praćenje i analizu potrošnje energije u javnim zgradama) pristupa pod kontrolisanim uslovima i sa dodijeljenim privilegijama i na taj način omogućava analiza, proračuni i izrada izvještaja o energetske efikasnosti.

d) Baza podataka javnih objekata u cilju identifikacije potencijalnih projekata za uštedu energije

Fond je nastavio sa aktivnostima na formiranju baze podataka javnih objekata u cilju identifikacije potencijalnih projekata za uštedu energije. Formiranje baze podataka vrši se putem popunjavanja obrasca za javne nestambene objekte kroz „Stalni javni poziv za formiranje baze podataka javnih objekata“. Baza podataka odnosi se na javne ustanove i zgrade u vlasništvu jedinica lokalnih samouprava na teritoriji Republike Srpske (upravne i administrativne zgrade, škole, vrtiće, bolnice, domove za nezbrinutu djecu i ostale javne ustanove).

Na osnovu zakonskih obaveza, a u skladu sa raspoloživim sredstvima, Fond je u toku 2021. godine sufinansirao programe, projekte i slične aktivnosti radi unapređenja energetske efikasnosti.

2.6.2. AKTIVNOSTI FONDA NA OSNOVU OBAVEZA PROPISANIH ZAKONOM O UREĐENJU PROSTORA I GRAĐENJU

a) Izvođenje nastave Programa obuke za lica koja vrše energetske pregled zgrada i provjera stečenog znanja, u 2021. godini

U toku 2021. godine zbog epidemiološke situacije koja je bila na snazi u navdenom periodu nastava u skladu sa Programom obuke za lica koja vrše energetske pregled zgrada nije sprovedena. Nastavni sadržaj obuke, u trajanju od 60 časova definisan je po sljedećim tematskim cjelinama:

1. Energetsko certificovanje u Republici Srpskoj,
2. Tehnička regulativa u Republici Srpskoj,
3. Energetika i fizika zgrade,
4. Osnove građevinarstva, konstrukcija zgrada i materijali,
5. Sistemi grijanja, hlađenja, ventilacije, klimatizacije i rasvjete,
6. Analiza postojećeg stanja energetske efikasnosti u zgradarstvu,
7. Izrada izvještaja,
8. Praktični primjeri provođenja energetskog pregleda zgrada.

Polaznici koji uspješno završe Program obuke za lica koja vrše energetske pregled zgrada stiču uslov za dobijanje licence za vršenje energetskog pregleda zgrada koju u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i građenju izdaje Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske.

b) Izdavanje energetskih sertifikata zgrada

Fond je u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i građenju, u periodu 1.1-31.12.2021. godine, izdao 257 energetskih sertifikata, te iste dostavio nadležnim odjeljenjima za energetske efikasnost u jedinicama lokalnih samouprava. Fond vodi bazu podataka o energetske efikasnosti zgrada i izdatim energetskim sertifikatima.

v) Vršenje promocije mjera energetske efikasnosti

U cilju afirmisanja Fonda u naučnim, stručnim, privrednim i javnim krugovima predstavnici Fonda su učestvovali putem onlajn platformi na konferencijama i okruglim stolovima gdje su imali priliku predstaviti rad i aktivnosti Fonda u oblasti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.

g) Jedinstveni registar o energetske karakteristika zgrada

Izmjenama i dopunama Zakona o uređenju prostora i građenju („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 84/19), predviđeno je formiranje Jedinstvenog registra o energetske karakteristika zgrada (u daljem tekstu: Registar). Registar se formira sa ciljem prikupljanja podatka o energetske karakteristika stambenih i nestambenih zgrada u javnom i privatnom vlasništvu, kao i izrade planova i izvještaja o realizovanim mjerama energetske efikasnosti i ostvarenim uštedama.

Fondu je dodijeljena uloga vođenja Registra, a na osnovu podataka koje Fondu dostavlja organ jedinice lokalne samouprave nadležan za energetske efikasnost ili koje se Fondu dostavljaju u postupku izdavanja energetske certifikata.

Zakonom je propisano da će se način uspostavljanja i vođenja Registra, vrste zgrada za koje se unose podaci, vrste podataka koji se unose u Registar, postupak dostavljanja i unošenja podataka u Registar, izgled obrasca za dostavljanje podatka, učesnici u postupku, korišćenje i dostupnost podatka javnosti i sva druga pitanja od značaja za uspostavljanje, vođenje i održavanje Registra detaljnije urediti Pravilnikom o uspostavljanju i vođenju Registra, koji donosi Fond, uz prethodnu saglasnost nadležnog Ministarstva.

2.6.3. REALIZACIJA PROJEKTNIH AKTIVNOSTI U OBLASTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI I OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE NA OSNOVU SARADNJE SA MEĐUNARODNIM INSTITUCIJAMA

Fond je u toku 2021. godine nastavio već započetu praksu pripreme i provođenja projektnih aktivnosti u saradnji sa različitim međunarodnim institucijama, kao i u saradnji sa resornim ministarstvima iz oblasti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije. U tom smislu realizovani su značajni projekti sa partnerima Fonda, kako slijedi u nastavku teksta.

2.6.3.1. Projekti u saradnji sa Razvojnim programom Ujedinjenih nacija – UNDP

U okviru potpisanog Memoranduma o saradnji nastavljena je saradnja sa UNDP-om u oblasti energetske efikasnosti. Održan je niz konsultativnih sastanaka, pri čemu su definisane aktivnosti sprovođenja i povećanja energetske efikasnosti i racionalizacije upravljanja energijom u cilju smanjenja emisija CO₂ i uvođenja informacionog sistema za upravljanje energijom u javnim objektima (EMIS).

a) Program „Zeleni ekonomski razvoj - GED – Green Economic Development“

Nastavljena je realizacija Programa „Zeleni ekonomski razvoj - GED – Green Economic Development“ u predviđenom vremenskom okviru 2020-2022. godina, u cilju organizacije strateškog pristupa upravljanja energijom, gdje Fond ima značajnu ulogu. Svrha projekta „Jačanje kapaciteta i smanjenje troškova korisnika javnih objekata Republike Srpske kroz povećanje energetske efikasnosti, racionalizaciju upravljanja energijom i smanjenjem emisije u vazduh“ je povećanje mjera energetske efikasnosti jačanjem kapaciteta javnih institucija za provođenje projekata energetske efikasnosti. Realizovane projektne aktivnosti u okviru GED projekta u periodu 2020 - 2022. Godina, sa pregledom utrošenih sredstava, prikazane su u Tabeli 12.

Tabela 12. Realizovane projektne aktivnosti u okviru GED projekta u periodu 2020 - 2022. godina sa pregledom utrošenih sredstava

Pregled aktivnosti u periodu od 2020 do 2022 godine u Republici Srpskoj (kroz GED projekat)					
GED	Izvedeni radovi	Vrtić Ježeva kućica - Ježurka Ježić Banja Luka			266.676,74 KM
		Bolnica "Sveti Vračevi" Bijeljina			186.600 KM
		OŠ Sveti Sava Kakmuž, Petrovo	*		261.418,43 KM
		DZ Dr. Milenko Muratovic Berkovići	*		84.996,14 KM
		* (objekti su rekonstruisani po modelu paralelnog finansiranja, u saradnji sa Ministarstvom prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, kroz kredit Svjetske banke. Radovi su kompletirani. Učešće UNDP je do 200.000 EUR.			
		Banja Luka - Javna rasvjeta 2			406.382,30 KM
		Banja Luka - Javna rasvjeta 3			298.530,00 KM
		PV Solarna elektrana Pecka Mrkonjić Grad (Nabavka i ugradnja)			36.485,00 KM
		PV Solarna elektrana DZ Dr. Jovan Rašković Mrkonjić Grad (Nabavka i ugradnja)			67.917,50 KM
		Prnjavor - Javna rasvjeta			382.263,03 KM
	Izvrše usluge	Izrada idejnog i izvedenog i revizija projektne dokumentacije rekonstrukcije objekta vrtića Ježeva kućica-Ježurka Ježić, Banja Luka			2.632,00 KM
		Nadzor nad izvođenjem radova na rekonstrukciji objekta vrtića Ježeva kućica-Ježurka Ježić, Banja Luka			6.900,00 KM
		Nadzor nad izvođenjem radova na EE rekonstrukciji objekta OŠ Sveti Sava Kakmuž, Petrovo			1.600,00 KM
		Nadzor nad izvođenjem radova na EE rekonstrukciji objekta DZ Dr. Milenko Muratovic Berkovići			1.600,00 KM
		Nadzor nad izvođenjem radova na PV Solarnoj elektrani Pecka Mrkonjić Grad			2.450,00 KM
		Nadzor nad izvođenjem radova na PV Solarnoj elektrani DZ Dr. Jovan Rašković Mrkonjić Grad			2.310,00 KM
	UKUPNO (KM)				2.008.761,14 KM

U skladu sa ciljem, realizovane su sljedeće projektne aktivnosti i postignuti značajni efekti u oblasti energetske efikasnosti:

- **Implementacija infrastrukturnih mjera energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije**

Ukupno je realizovano povećanje mjera energetske efikasnosti i korištenja obnovljivih izvora energije na 4 javna objekata i 3 sistema javne rasvjete. Pored toga, instalirane su i 2 PV solarne elektrane.

Objekti su podijeljeni u dvije grupe:

- 1) objekti na kojima se sprovode mjere energetske efikasnosti, kao rezultat Javnog poziva za formiranje baze podataka javnih objekata i javne rasvjete u cilju identifikacije potencijalnih projekata za uštedu energije,
- 2) objekti na kojima se sprovode mjere energetske efikasnosti, u saradnji sa Jedinicom za implementaciju projekata nadležnog inistarstva, u skladu sa potpisanim Memorandumom o razumijevanju.

Iz prve grupe objekata, a po završetku ovog javnog poziva, odabrana su 2 prioriteta javna objekta za implementaciju infrastrukturnih mjera u skladu sa usvojenim kriterijima, 3 projekta javne rasvjete i 2 projekta izgradnje PV solarne elektrane, dok su iz druge grupe objekata odabrana 2 objekta.

- **Izrada projektno-tehničke dokumentacije**

Izvršena je izrada idejnog i izvedbenog projekta, kao i revizija projektne dokumentacije rekonstrukcije objekta vrtića Ježeva kućica - Ježurka Ježić, Banja Luka, kao i nadzor nad izvođenjem radova na preostala četiri objekta.

b) Projekat "Povećanje ulaganja u javne zgrade sa niskom stopom emisija ugljenika u BiH – Low Carbon"

U toku 2018. godine započeta je realizacija projekta "Povećanje ulaganja u javne zgrade sa niskom stopom emisija ugljenika u BiH – Low Carbon" i planirano je da traje do 2026. godine.

Osnovni cilj projekta je pružiti tehničku pomoć zainteresovanim stranama javnog i privatnog sektora na opštinskom, kantonalnom, entitetskom i nacionalnom nivou u BiH, kako bi se pomoglo u rješavanju nefinansijskih prepreka, te za stvaranje povoljnih politika, propisa i kapaciteta za provođenje nacionalnog investicijskog okvira za javne zgrade sa niskom stopom emisija ugljenika. Fond i Razvojni program Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini (UNDP BiH) potpisali su Pismo sporazuma o provođenju projekta "Povećavanje ulaganja u javne objekte sa niskom emisijom ugljika u Bosni i Hercegovini – Low Carbon". Fond je zadužen za sprovođenje svih aktivnosti uz osiguravanje temeljnih provjera i efikasnosti.

Fond će uputiti poziv kvalifikovanim ponuđačima da dostave ponude za provođenje radova koji se sastoje od obnavljanja javnih objekata na području Republike Srpske kroz unapređenje energetske efikasnosti uključujući mašinske i elektro radove. Od Fonda se očekuje da organizuje modernizaciju javnih objekata putem implementacije mjera za energetske efikasnosti. Kao dio aktivnosti Fonda se očekuje podrška implementaciji usklađenog pristupa javnom finansiranju i mehanizmima za ulaganje u javne objekte s niskom stopom emisija ugljenika. To će uključivati aktivnosti poput izbora konsultanata i praćenja, izvještavanja i provjere realizovanih projektnih aktivnosti.

Radnje za implementaciju projekta koje će sprovoditi Fond:

- odabir javnih zgrada koje će biti modernizovane putem implementacije mjera za energetske efikasnosti
- izrada tenderske dokumentacije i sprovođenje postupka javnih nabavki
- izbor izvođača i zaključenje ugovora
- izbor nadzora nad radovima, ugovaranje i nadzor nad uslugama
- nadzor nad radovima
- tehnički pregled i prijem izvedenih radova.

U toku 2021. godine, raspisana su 3 tendera za konsultantske usluge i 9 tendera za izvođenje radova na rekonstrukciji javnih objekata. Od gore navedenog sklopljena su tri ugovora za tri objekta od kojih se na dva objekta realizuju mjere energetske efikasnosti na omotaču grijanog dijela objekta, a na jednom objektu se realizuju mjere zamjene sistema grijanja sa modernim sistemom grijanja na biomasu. Takođe su potpisani ugovori za sljedeće konsultantske usluge:

- projektovanje tenderske dokumentacije na 7 objekata
- nadzor nad izvođenjem radova za 9 objekata
- revizija tehničke dokumentacije za 7 objekata.

U Tabeli 13. prikazane su ugovorene aktivnosti u okviru Projekta „Povećanje ulaganja u javne zgrade sa niskom stopom emisija ugljenika u BiH“, u 2021. godini.

Tabela 13. Ugovorene aktivnosti u okviru Projekta „Povećanje ulaganja u javne zgrade sa niskom stopom emisija ugljenika u BiH“ u 2021. godini

Pregled aktivnosti u 2021. godini u Republici Srpskoj (kroz projekat „Povećanje ulaganja u javne zgrade sa niskom stopom emisija ugljenika u BiH“)			
UNDP-GCF	Raspisani tenderi	Rekonstrukcija javne ustanove JU OŠ „Knez Ivo od Semberije“, Bijeljina	
		Rekonstrukcija javne ustanove Pedagoški fakultet Bijeljina, Univerziteta u Istočnom Sarajevu	
		Rekonstrukcija javne ustanove Tehnološki fakultet, Zvornik, Univerzitet u Istočnom Sarajevu	
		Nadzor nad izvođenjem građevinskih radova	
		Projektovanje tehničke dokumentacije	
		Revizija tehničke dokumentacije	
		Rekonstrukcija javnih ustanova, mašinska faza, JU OŠ „Desanka Maksimović“, Ostružnja Donja, JU OŠ „Sveti Sava“, Sočkovac,, Dječiji vrtić JPU „Majke Jugovića“, Karađorđeva 50, Doboj	Ugovor će se potpisati u 2022. godini
		Rekonstrukcija javne ustanove, mašinska faza, JZU „Dom zdravlja“, Lopare,	Ugovor će se potpisati u 2022. godini
		Rekonstrukcija javne ustanove JZU, mašinska faza, „Dom zdravlja Sveti Sava“, Teslić,	Ugovor će se potpisati u 2022. godini
		Rekonstrukcija javne ustanove, arhitektonsko građevinska faza, JU OŠ „Desanka Maksimović“, Ostružnja Donja	Ugovor će se potpisati u 2022. godini
		Rekonstrukcija javne ustanove, arhitektonsko građevinska faza, JU OŠ „Sveti Sava“, Sočkovac Dječiji vrtić JPU „Majke Jugovića“, Karađorđeva 50, Doboj,	Ugovor će se potpisati u 2022. godini
		Potpisani ugovori	Rekonstrukcija javne ustanove JU OŠ „Knez Ivo od Semberije“, Bijeljina, radovi u toku
	Rekonstrukcija javne ustanove Pedagoški fakultet Bijeljina, Univerziteta u Istočnom Sarajevu, radovi u toku		350.473,50 KM
	Rekonstrukcija javne ustanove Tehnološki fakultet, Zvornik, Univerzitet u Istočnom Sarajevu, radovi u toku		445.199,04 KM
	Nadzor nad izvođenjem građevinskih radova, radovi u toku		178.883,17 KM
	Projektovanje tehničke dokumentacije, radovi u toku		157.221,65 KM
	Revizija tehničke dokumentacije, radovi u toku		41.102,10 KM
	UKUPNO (KM)		1.650.967,56 KM

v) “Scaling-up Investment in Low-carbon Public Buildings” - Povećanje ulaganja u javne zgrade sa niskom stopom emisija ugljenika u BiH – trening za lica odgovorna za energetske menadžment

U okviru projekta „*Scaling-up Investment in Low-carbon Public Buildings*” – „Povećanje ulaganja u javne zgrade sa niskom stopom emisija ugljenika u BiH” koji zajedno implementiraju Fond i UNDP, održan je trening za lica odgovorna za energetske menadžment.

U sklopu treninga obučena su 334 predstavnika javnog sektora. Trening je bio namijenjen predstavnicima javnog sektora koji su kandidovani ispred svojih javnih ustanova, institucija i preduzeća. Nastava se održala „online” putem „ZOOM” platforme u periodu od 15.9. do 15.12.2022. godine. Predstavnici javnog sektora dostavili su podatke o imenovanim licima koja će pohađati trening za energetske menadžment na adresu Fonda, nakon čega je Fond pripremio liste polaznika i rasporedio ih u grupe. Imenovana lica dobila su priliku da u okviru projekta prođu trening za energetske menadžment, bez kotizacije za učešće, a ispred svoje institucije bili su dužni da dostave podatke za pristupanje treningu, kao što su ime i prezime, institucija, zanimanje, radno mjesto, e-mail adresa, broj telefona. Najveći broj učesnika bio je kandidovan ispred Ministarstva prosvjete i kulture, kao i ispred Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite u čijoj se nadležnosti nalazi veliki broj objekata prosvjete i kulture, kao i zdravstva i socijalne zaštite koji podliježu obavezi uvođenja energetskog menadžmenta.

g) Projekat „Pokretanje okolišnog finansiranja u svrhu nisko-karbonskog urbanog razvoja - Urban Led “

Razvojni program Ujedinjenih nacija - UNDP, u svojstvu implementacione agencije, vrši implementaciju projekta pod nazivom „Pokretanje okolišnog finansiranja u svrhu nisko-karbonskog urbanog razvoja – Urban Led” koji finansira Globalni fond za zaštitu životne sredine (GEF). Projekat se implementira u saradnji sa sljedećim relevantnim institucijama za oblast zaštite životne sredine u BiH: Ministarstvom spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, Ministarstvom za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, Federalnim ministarstvom okoliša i turizma, Fondom za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske i Fondom za zaštitu okoliša Federacije BiH. Ukupni budžet projekta u iznosu od 5,8 miliona USD čini 2,37 miliona USD (GEF) sredstava i 3,5 miliona USD za sufinansiranje pratećih aktivnosti od strane UNDP-a. Oba entitetska fonda učestvuju u realizaciji i sufinansiranju projektnih aktivnosti.

Prema Projektnom dokumentu, planirano je da se projekat realizuje u periodu od pet godina (2018 – 2022). Krajem 2021. godine, UNDP je podnio zahtjev za produžetak projekta za dodatnih 18 mjeseci, do juna 2024. godine i u narednom periodu se očekuje odluka o odobrenju produžetka.

Projekat je fokusiran na urbane sredine koje u velikoj mjeri doprinose zagađivanju životne sredine, usljed neodrživog upravljanja gradskom infrastrukturom i neracionalnom potrošnjom energije. Samim tim, cilj Urban Led projekta je investiranje u pokretanje koncepta nisko-karbonskog urbanog razvoja u Bosni i Hercegovini kroz promociju sigurnih, čistih i zdravih gradova uz smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte. Projekat podržava ulaganja u tehnički i ekonomski izvodiva nisko-karbonska rješenja u ključnim urbanim sektorima i promoviše njihovu širu upotrebu od strane jedinica lokalne samouprave i privatnog sektora. Ujedno, podrška podrazumijeva uspostavljanje finansijskih mehanizama i šeme finansiranja koja doprinosi zaštiti životne sredine, te razvoj i implementaciju strateških i legislativnih dokumenata na entitetskom i BiH nivou. Projekat doprinosi transformaciji tržišta kroz kreiranje i dalje razvijanje mogućnosti za poslovne subjekte (poput ESCO mehanizma finansiranja) i javna preduzeća, zadužena za upravljanje otpadom, da ponude nisko-karbonske proizvode i usluge u urbanim sredinama u BiH.

Urban Led projekat se sastoji od sljedećih komponenti:

1. Inovativni finansijski mehanizmi za nisko-karbonski urbani razvoj
2. Nisko-karbonske zgrade javne namjene i komunalne usluge
3. Nisko-karbonsko upravljanje otpadom i logistika
4. Razvojne i sektorske politike, institucionalna koordinacija i jačanje svijesti o konceptu nisko-karbonskog urbanog razvoja.

U Tabeli 14. je naveden pregled aktivnosti koje su zajednički realizovane od strane Fonda i UNDP-a, u projektnom periodu.

Tabela 14. Realizovane projektne aktivnosti projekta Urban Led u projektnom periodu sa pregledom utrošenih sredstava

Pregled aktivnosti u 2020. godini u Republici Srpskoj (kroz URBANLED projekat)						
URBANLED	Izvedeni radovi	N/A				
	Izvrše usluge	Analiza naknada za odlaganje komunalnog i industrijskog neopasnog otpada u RS sa prijedlogom modela za njihovo revidiranje	*	*		19.500,00 KM
		Priprema Lokalnih planova upravljanja otpadom sa zelenim logističkim šemama za transport otpada za gradove Bijeljina, Trebinje, Doboj i Zvornik ¹	*	**		221.000,00 KM
		Razvoj Informacionog sistema za upravljanje otpadom u Republici Srpskoj ²				141.450,00 KM
		Analiza uticaja EU ETS i CBAM na BiH privredu				8.000,00 KM
		Razvoj ESCO modela finansiranja projekata unapređenja energetske efikasnosti javne rasvjete u Republici Srpskoj (model, tenderski dokument, protokol za monitoring, izvještavanje i verifikaciju, računovodstveni i knjigovodstveni standard)	*	**		254.802,89 KM
	UKUPNO (KM)					644.752,89 KM

2.6.3.2. Projekti GIZ-a (Njemačko društvo za međunarodnu saradnju)

U sklopu Bilateralnog projekta u oblasti energetske efikasnosti između Bosne i Hercegovine i Savezne Republike Njemačke nastavljena je saradnja sa Kancelarijom Njemačkog društva za međunarodnu saradnju - GIZ. U projekat su uključene institucije Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine, a ključni partneri su Fond, savezi opština i gradova Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine, Fond za zaštitu okoliša FBiH, kao i akademska zajednica.

¹ Napomena: u 2022. godini je planirana realizacija pilot projekata vezanih za zelene logističke šeme u transportu otpada za sva 4 Grada.

² Napomena: u periodu decembar 2021 – april 2022. je pripremljen Početni izvještaj i Administrativni modul. Realizacija ugovora je planirana do marta 2023. godine.

a) Projekat „Dekarbonizacija energetskeg sektora“

Kroz projekat „Dekarbonizacija energetskeg sektora“ realizuje se „Program obnove stambenih zgrada“. U okviru projekta izvršene su pripreme uslova za kreiranje programa obnove stambenih zgrada u Republici Srpskoj sa vizijom da u bliskoj budućnosti nosilac istog programa bude Fond. U sklopu projekta održane su sljedeće aktivnosti:

- organizovani su forumi od strane GLZ-a na temu uspostavljanja saradnje sa Fondom i nadležnim institucijama,
- izrađen je Nacrt finalnog izvještaja „Analiza kapaciteta privatnog sektora za provođenje strategije obnove zgrada u Bosni i Hercegovini“,
- provedeno je istraživanje o potrebama vlasnika stambenih objekata sa ciljem postizanja energetske efikasnosti,
- pripremljena je ažurirana analiza troškova mjera energetske efikasnosti u stambenim zgradama i kućama,
- kao rezultat istraživanja, kreirani su potencijalni modeli obnove stambenih zgrada u Republici Srpskoj.

b) Projekat „Uspostavljanje procesa razvoja informacionog sistema za energetske efikasnost u Republici Srpskoj“

U toku 2021. godine završena je instalacija preostalih sistemskih softverskih i hardverskih rješenja za implementaciju aplikacija koje čine Informacioni sistem za energetske efikasnost u Republici Srpskoj - ISEERS. Značajan dio opreme kroz program podrške implementaciji projekta je obezbijeđen od strane GLZ-a. Oprema se nalazi u Fondu, instalirana je i na njoj se mogu obavljati instalacije, testiranje i produkcija softvera.

Osnovne projektne aktivnosti bile su:

- korekcije Monitoring and Verification Platform - MVP platforme i preuzet “source code” čime MVP platforma postaje u potpunosti operativna za Fond i dostupan za korištenje predstavnicima jedinica lokalnih samouprava putem sajta Fonda,
- potpisan Sporazum o primopredaji softverske aplikacije između GLZ-a i Fonda.

2.6.3.3. Projekat kreditiran sredstvima Svjetske banke „Energetske efikasnost u Bosni i Hercegovini“ - Bosnia Energy Efficiency Project

U toku 2021. godine nastavljene su aktivnosti na Projektu „Energetske efikasnost u Republici Srpskoj“. Jedan od ciljeva ovog projekta je da se demonstriraju koristi energetske efikasnosti i da se time poveća stepen svijesti o energetske efikasnosti. U okviru postojećeg Projekta ostvareni su dobri rezultati i povećan obim unapređenja energetske efikasnosti u sektoru javnih zgrada.

Narodna skupština Republike Srpske je dana 16.5.2019. godine donijela Odluku o prihvatanju zaduženja Republike Srpske prema Svjetskoj banci – Međunarodnoj banci za obnovu i razvoj za dodatno finansiranje po Projektu Energetske efikasnost u Bosni i Hercegovini (8906-BA) u iznosu od 10.910.796 evra što je 40% ukupnog iznosa kredita za Bosnu i Hercegovinu.

U prvoj polovini 2019. godine potpisani su svi relevantni sporazumi neophodni za realizaciju nastavka Projekta BEEP. Odluka o ratifikaciji Sporazuma o zajmu (dodatno finansiranje za Projekat „Energetske efikasnost u BiH“) između Bosne i Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj donesena je u februaru 2020. godine. Razvojni cilj Projekta je unapređenje energetske efikasnosti u zgradama javnog sektora i pružanje podrške za razvoj i realizaciju prilagodljivih modela finansiranja

energetske efikasnosti. Nadležno ministarstvo, u čijem sastavu je Jedinica za pripremu i implementaciju Projekta, zaduženo je za realizaciju ovog projekta u Republici Srpskoj.

U 2021. godini nastavljeni su građevinski radovi na izabranim objektima. Fond je nastavio sa učešćem u aktivnostima realizacije ovog projekta, kao tehnička podrška.

2.6.3.4. Evropska banka za obnovu i razvoj – EBRD

a) Projekat uvođenja mjere energetske efikasnosti

Projekat obuhvata uvođenje mjera energetske efikasnosti u 20 javnih objekata kako bi se postigao veći standard grijanja i hlađenja kao i veći komfor za korisnike ovih objekata. Mjere uključuju toplotnu izolaciju vanjskih zidova, toplotnu izolaciju krovova, zamjenu prozora, ugradnju energetski efikasne rasvjete i modernizaciju sistema grijanja, hlađenja i ventilacije. Očekivani rezultati uključuju smanjenje potrošnje energije za 30-50 % i smanjenje CO2 emisija. Ovaj projekat je u skladu sa EBRD Strategijom 2017-2022. godina, i prvi je u Republici Srpskoj koji predstavlja neregresirani zajam za komunalne usluge.

U toku 2021. godine, Fond je učestvovao u pripremi ovog projekta. Krajem 2021. godine, potpisivanjem usaglašene kreditne dokumentacije od strane EBRD-a i Fonda, uz odobrenje Vlade Republike Srpske, stvorene su zakonske pretpostavke za realizaciju kredita od strane Fonda, što predstavlja složen zadatak i važan iskorak u poslovanju i radu ove institucije, u smislu jačanja njenih institucionalnih kapaciteta za poslove sa međunarodnim institucijama.

Pripremljene su relevantne studije uticaja na životnu sredinu i socijalna procjena uticaja, koja je u skladu sa procedurama EBRD-a uslov za finansiranje. Formiran je tim za implementaciju projekta. Izvršeno je tehničko i kadrovsko jačanje kapaciteta tima za implementaciju u skladu sa procedurama EBRD-a. U skladu sa Ugovorom o kreditu i grantu EBRD obezbijeduje 4.500.000,00 evra kreditnih sredstava i 1.000.000,00 evra bespovratnih sredstava.

EBRD učestvuje u Projektu energetske efikasnosti kroz pružanje dugoročnog finansiranja Fondu u obliku komercijalnog kredita u iznosu od 4,5 miliona evra (EUR).

EBRD je obezbijedio investicioni grant u iznosu od 1,0 milion evra (EUR) iz Evropske unije u okviru Regionalnog programa energetske efikasnosti, kao i 0,59 miliona evra (EUR) za tehničku pomoć za pripremu projekta, što ukupno iznosi 35% grant sredstva u odnosu na iznos kredita.

b) Regionalni program energetske efikasnosti za zapadni Balkan (REEP+) Faza II: Republika Srpska – Podzakonski akti kojima se provodi Direktiva o energetskim karakteristikama zgrada

Izmijenjena Direktiva o energetskim karakteristikama zgrada (EPBD) usvojena 2010. godine kao Direktiva 2013/31/EU, je vitalni instrument Evropske unije kao i politike energetske efikasnosti Energetske zajednice u domenu postojećeg uređenja. Preuzimanje i provođenje EPBD direktive predstavlja značajan angažman kao i tehnički izazov za Republiku Srpsku. U sklopu navedenog ugovora nadležno Ministarstvo je imenovalo Tehničku radnu grupu među čijim članovima su i predstavnici Fonda.

Cilj zadatka je pružanje pomoći nadležnom Ministarstvu da uskladi set podzakonskih akata sa zahtjevima EPBD-a. Podrška pokriva pregled i izmjenu postojeće regulative kako bi se osigurala harmonizacija sa zahtjevima EPBD -a za sljedeće:

- standardi minimalnih zahtjeva energetskih karakteristika,
- nacionalna metodologija za izračunavanje,
- energetski certifikati.

Obim podrške podrazumijeva izmjene postojećih pravilnika, a krajnji proizvod će biti relevantni revidovani podzakonski akti ili predloženi nacrti promjene pravilnika. Zadatak tehničke radne grupe je da u okviru Projektnog zadatka REEP+ pruža stručnu podršku nadležnom Ministarstvu i vrši ocjenu predloženog pristupa radi realizacije izmjene propisa koji uređuju oblast energetske efikasnosti u zgradarstvu, a u cilju osiguranja potpune usaglašenosti istih sa zahtjevima Direktive o energetskim

karakteristikama zgrada. Konsultanti su izradili izvještaj o planu rada koji sadrži ključne korake i cijeli pregled postojećeg stanja pravilnika.

Održani su konsulatativni sastanci sa konsultantima REEP+ sa ciljem asistencije na izradi podzkonskih akata. Projekat REEP+ ima zadatak na asistenciji pri transponovanju direktiva Evropske unije.

2.6.4. REALIZACIJA PROJEKTNIH AKTIVNOSTI U OBLASTI ENERGETSKE EFIKASNOSTI I OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE U SKLADU SA ODLUKAMA VLADE REPUBLIKE SRPSKE I OPŠTIM AKTIMA FONDA

U skladu sa Planom rada Fonda za 2021. godinu, jedan od osnovnih ciljeva Fonda je provođenje energetske politike Republike Srpske koja je definisana strateškim dokumentima, a koji je usvojen od strane Upravnog odbora Fonda i Vlade Republike Srpske. U toku 2021. godine, realizovane su aktivnosti koje su bile predmet odluka Vlade Republike Srpske i opštih akata Fonda, radi ulaganja u programe, projekte i druge aktivnosti u oblast energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije.

U okviru realizovanih projekata (ne uključujući GED projekat) na objektima su primjenjene sljedeće mjere:

- ugradnja energetski efikasne toplotne izolacije,
- ugradnja PVC stolarije,
- postavljanje solarnih elektrana u urbanim sredinama,
- uređenje sistema grijanja iz obnovljivih izvora energije,
- rekonstrukcija sa dogradnjom i nadogradnjom što obuhvata zamjenu stolarije i postavljanje termoizolacije na zidove i krov.

Pored navedenih mjera, sufinansirani su i projekti koji uključuju promotivne i edukativne aktivnosti, kao što su:

- izrada elaborata energetske efikasnosti,
- ekološko-energetske edukacije.

Postignuti su značajni efekti u smislu uštede energije i smanjenja emisija gasova sa efektom staklene bašte, kao i promocija energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije. Pregled ulaganja Fonda i ukupna vrijednost projektnih aktivnosti iz oblasti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u skladu sa odlukama Vlade Republike Srpske i opštim aktima Fonda, u 2021. godini, prikazan je u Tabeli 15.

Tabela 15. Pregled ulaganja Fonda i ukupna vrijednost projektnih aktivnosti iz oblasti energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije u skladu sa odlukama Vlade Republike Srpske i opštim aktima Fonda, u 2021. godini

Red. broj	Način sufinansiranja	Broj projekata	Odobrena i ugovorena sredstva Fonda (KM)	Ulaganje korisnika (KM)	Ukupna investicija (KM)
1	Projekti u skladu sa Odlukama Vlade Republike Srpske	8	522,00.00	1,257,076.00	1,779,076.00
2	Projekti u skladu sa opštim aktima Fonda	41	164,703.86	105,973.06	270,676.92
UKUPNO		49	686,703.86	1,363,049.06	2,049,752.92

Ukupna vrijednost investicija u projekte energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, koji su sufinansirani na osnovu odluka Vlade Republike je **1,779,076.00 KM**, od čega je vlastito ulaganje korisnika **1,257,076.00 KM** ili **70.66 %**, dok ulaganje Fonda iznosi **522,00.00 KM** ili **29.34 %**. Ukupno je sufinansirano 8 projekata.

Ukupna vrijednost investicija u projekte energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, koji su sufinansirani na osnovu opštih akata Fonda iznosi **270,676.92 KM**, od čega je vlastito ulaganje korisnika **105,973.06 KM** ili **39.15 %**, a ulaganje Fonda iznosi **164,703.86 KM** ili **60.85 %**. Ukupno je sufinansirano **41 projekat**.

3. AKTIVNOSTI NA USPOSTAVLJANJU I ODRŽAVANJU SARADNJE

Fond je u saradnji sa nadležnim Ministarstvom i Ministarstvom za ekonomske odnose i regionalnu saradnju ostvario kontakte sa Delegacijom evropske komisije u BiH, sa ciljem sagledavanja:

- procesa pridruženja BiH u EU, obaveza u dijelu Poglavlja 27, koji se odnosi na zaštitu životne sredine, sa aspekta uloge Fonda u tom procesu;
- evropskih propisa (direktive EU), koje se odnose na upravljanje posebnim kategorijama otpada, mogućnosti za primjenu u Republici Srpskoj, po osnovu iskustva preostalih zemalja u tranziciji i fondova u regionu;
- informacije o sredstvima EU, u oblasti zaštite životne sredine i energetske efikasnosti.

Fond je u saradnji sa nadležnim Ministarstvom nastavio sa saradnjom sa UNDP-om, kao i sa ostalim međunarodnim organizacijama prisutnim u BiH. Nastavljena je uspješna saradnja sa UNEP-om (Program Ujedinjeni nacija za zaštitu životne sredine).

Nastavljena je saradnja i sa mnogobrojnim nevladinim organizacijama, u cilju razmjene podataka i sagledavanja mogućnosti zajedničke pripreme projekata iz oblasti zaštite životne sredine i energetske efikasnosti.

U cilju efikasnijeg rada te ostvarivanja bliske saradnje sa akterima koji su zainteresovani za oblast energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, i koji imaju osposobljen kadar i radna iskustva u ovoj oblasti, Fond je nastavio saradnju sa:

1. Arhitektonsko-građevinskim fakultetom Univerziteta u Banjoj Luci, sa kojim ima potpisan Memorandum o saradnji,

2. Tehnološkim fakultetom Univerziteta u Banjoj Luci, sa kojim ima potpisan Memorandum o saradnji,
3. Mašinskim fakultetom Univerziteta u Banjoj Luci,
4. Elektrotehničkim fakultetom Univerziteta u Banjoj Luci i
5. Savezom opština i gradova Republike Srpske sa kojim ima potpisan Memorandum o saradnji.

U cilju afirmisanja Fonda u naučnim, stručnim, privrednim i javnim krugovima predstavnici Fond su učestvovali na brojnim konferencijama i okruglim stolovima gdje su imali priliku predstaviti rad i aktivnosti Fonda u oblasti zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije. Predstavnici Fonda gostovali su u informativnim i edukativnim medijskim programima na temu zaštite životne sredine i energetske efikasnosti.

II – IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU FINANSIJSKOG PLANA

1. UVODNE NAPOMENE

Osnivanjem Fonda uspostavljen je stalan i stabilan izvor sredstava za finansiranje programa, projekata i sličnih aktivnosti u području zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije. Fond je svojim aktivnosti postao centralno mjesto prikupljanja sredstava za ulaganje u privredu i to u projekte zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora energije. Zaštita životne sredine i energetska efikasnost postali su značajan pokretač ekonomskog razvoja Republike Srpske. To potvrđuje veliki broj privrednih subjekata koji su se uključili u poslove u vezi sa zaštitom životne sredine i energetskom efikasnošću, posebno u području upravljanja otpadom, smanjenju emisije štetnih gasova, čistijoj proizvodnji, kao i korišćenja obnovljivih izvora energije, uz finansijsku podršku Fonda.

Ovaj izvještaj ima za cilj da predstavi uslove i ambijent poslovanja Fonda, realizovane poslovne aktivnosti, kao i njihove efekte. Izvještaj se bazira na podacima iz uredne knjigovodstvene dokumentacije i pridržavanju jasno definisanih procedura za obradu administrativnog poslovanja i računovodstveno-finansijskih poslova.

Tokom 2021. godine, Fond je aktivno učestvovao u realizaciji mjera Vlade Republike Srpske i usmjeravao sredstva u one projekte koji su od posebnog značaja za ostvarivanje programa zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, a u okviru kojih se očekivalo da će se uz namjanja novčana ulaganja postići najveći efekat u podsticanju razvoja ekonomije, očuvanju radnih mjesta i povećanju konkurentske sposobnosti domaćih preduzeća.

U izvještajnom periodu Fond je svoje poslovanje usklađivao sa utvrđenim Finansijskim planom za 2021. godinu, te zakonskim odredbama kojima je definisano poslovanje Fonda. Fond je vodio računa o primjeni usvojenih opštih akata koji regulišu njegovo finansijsko i računovodstveno poslovanje.

U tabelarnom dijelu dat je sintetički prikaz planiranih i ostvarenih prihoda i rashoda, razvrstanih u skladu sa Kontnim okvirom za preduzeća i zadruge, druga pravna lica i preduzetnike, koji Fond koristi na osnovu Uputstva Ministarstva finansija, broj 06-15/400-274-1/09. U tekstualnom dijelu slijede objašnjenja pojedinih kategorija planiranih i ostvarenih poslovnih prihoda i rashoda za 2021. godinu.

Upravni odbor Fonda donio je Plan rada i Finansijski plan Fonda za 2021. godinu, na koji je Vlada Republike Srpske dala saglasnost Odlukom, broj 04/1-012-2-1162/21 godine, od 15.4.2021. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 38/21).

Fond je izradio Rebalans finansijskog plana za period 1.1-31.12.2021. godine, na koji je Vlada Republike Srpske dala saglasnost Odlukom, broj 04/1-012-2-2678/21 od 9.9.2021. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 84/21).

Rebalansom finansijskog plana za period 1.1-31.12.2021. godine, planirani su prihodi i rashodi i prenesena sredstva u iznosu od **17,103,779.37 KM**, pri čemu se iznos od **9,160,000.00 KM** odnosi na prihode od obavljanja redovne aktivnosti Fonda u 2021. godini, a iznos od **7,943,779.37 KM** odnosi na finansijski rezultat iz 2021. i prethodnih godina (prenesena sredstva iz prethodnih godina Odlukom Upravnog odbora Fonda). Rashodi su planirani u iznosu od **15,403,779.37 KM**, dok su investiciona ulaganja planirana u iznosu od **1,700,000.00 KM**.

2. PRIHODI FONDA - STANJE NA DAN 31.12.2021. GODINE

Poslovni prihodi Fonda obuhvata prihode od:

- naknade za zaštitu voda propisane Zakonom o vodama;
- naknada za zagađivanje životne sredine za motorna vozila propisane Zakonom o zaštiti vazduha;
- naknade za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom propisane Zakonom o upravljanju otpadom;
- naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i u efikasnoj kogeneraciji propisane Zakonom o obnovljivim izvorima energije i efikasnoj kogeneraciji;
- usluge za organizaciju obuke i stručnog usavršavanja lica za obavljanje energetske pregleda zgrada propisane Zakonom u uređenju prostora i građenju i
- usluge za izdavanje energetskog sertifikata propisane Zakonom o uređenju prostora i građenju.

Struktura planiranih i ostvarenih poslovnih prihoda Fonda u 2021. godini prikazana je u Tabeli 1:

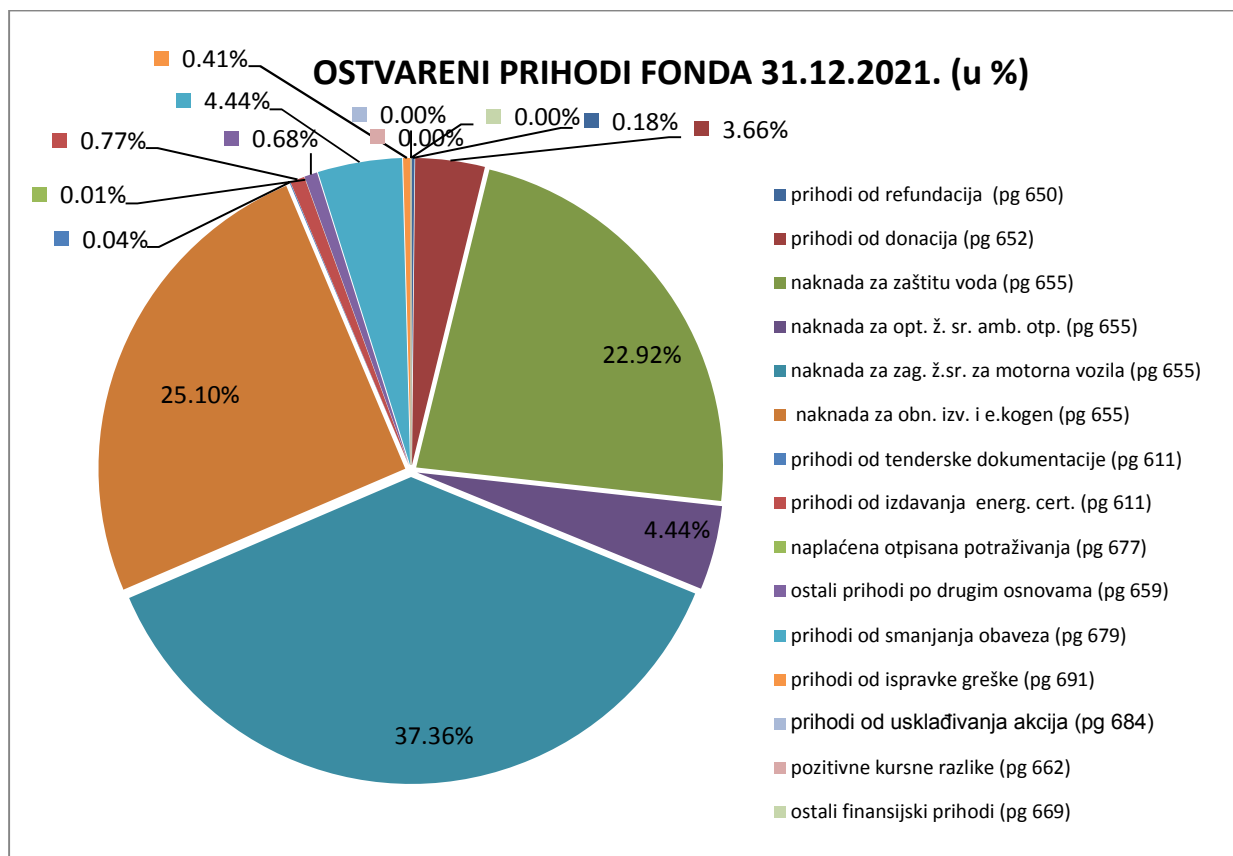
A) PLANIRANI I OSTVARENI PRIHODI FONDA U 2021. GODINI

Tabela 1. Prikaz ostvarenih prihoda u 2021. godini u odnosu na Plan (Rebalans)

Grupa, podgrupa	STRUKTURA PRIHODA	REBALANS 2021	IZVRŠENJE I-XII 2021	RAZLIKA	INDEKS (U %)
1	2	3	4	5=4-3	6=4/3*100
61	Prihodi od prodaje učinaka				
611	Prihodi po osnovu organizacije stručnih obuka za obavljanje energetskih pregleda zgrada propisani članom 91. Zakona o uređenju prostora i građenju	10,000.00	0.00	-10,000.00	0.00
	Prihodi po osnovu izdavanja energetskih certifikata, propisani članom 91. i 94. Zakona o uređenju prostora i građenju	75,209.00	73,403.13	-1,805.87	97.60
	Prihodi od izdavanja tenderske dokumentacije u prema Smjernicama Svjetske banke,	5,000.00	4,200.00	-800.00	84.00
65	Ostali poslovni prihodi				
650	Prihodi od refundacija (Fond za dječiju zaštitu, Zavod za zapošljavanje, Fond za zdravstveno osiguranje)	17,000.00	16,944.71	-55.29	99.67
652	Prihodi od donacija	352,000.00	350,519.20	-1,480.80	99.58
655	Prihodi iz namjenskih izvora finansiranja - naknada za zaštitu voda po Zakonu o vodama	2,400,000.00	2,197,882.10	-202,117.90	91.58
	Prihodi iz namjenskih izvora finansiranja - naknada za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom	285,000.00	425,476.78	140,476.78	149.29
	Prihodi iz namjenskih izvora finansiranja - naknada za zagađivanje životne sredine za motorna vozila u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha	3,600,000.00	3,581,983.89	-18,016.11	99.50
	Prihodi iz namjenskih izvora finansiranja - naknada po Zakonu o obnovljivim izvorima energije i efikasnoj kogeneraciji	2,407,191.00	2,407,191.00	0.00	100.00
659	Ostali poslovni prihodi po drugim osnovama-prihodi VPN mreža radnici	8,000.00	65,171.97	57,171.97	814.65
66	Finansijski prihodi				
661	Prihodi od kamata	500.00	0.00	-500.00	0.00
662	Pozitivne kursne razlike	0.00	6.04	6.04	0.00
669	Ostali finansijski prihodi (dividenda od akcija, kasa skonto, odobrena od dobavljača)	50.00	215.37	165.37	430.74
67	Ostali prihodi				
677	Naplaćana otpisana potraživanja	0.00	755.17	755.17	0.00
679	Prihodi od smanjenja obaveza, ukidanje neiskorišćenih dugor. rezervisanja i ostali nepomenuti prihodi	0.00	425,500.00	425,500.00	0.00
68	Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine				
684	Prihodi od usklađivanja vrijednosti dugoročnih fin. plasmana -akcije	50.00	209.69	159.69	419.38
69	Prihodi po osnovu promjene rač. politika i ispravke greške iz ranijih godina				
691	Prihodi po osnovu ispravke greške iz ranijeg perioda	0.00	39,514.79	39,514.79	0.00
	UKUPNO PRIHODI (KLASA 6) (u KM)	9,160,000.00	9,588,973.84	428,973.84	104.68
	Finansijski rezultat iz 2020. i prethodnih godina (Odluka Upravnog odbora Fonda)-grupa 34	7,943,779.37			
	UKUPNO PRIHODI I PRENESENA SREDSTVA IZ 2020. GODINE (U KM)	17,103,779.37			

Učešće pojedinih prihoda u strukturi ukupnih prihoda Fonda u 2021. godini prikazano je na Grafikonu 1.

Grafikon 1. Struktura prihoda Fonda u 2021. godini

Najznačajnije prihode Fond je ostvario od:

- **naknada za zagađivanje životne sredine za motorna vozila** propisane članom 70. Zakona o zaštiti vazduha ("Službeni glasnik Republike Srpske" br. 124/11 i 46/17) u iznosu od **3,581,983.89 KM**, odnosno 37.36 % od ukupnih prihoda,
- **naknade za obnovljive izvore i efikasnu kogeneraciju** po Zakonu o obnovljivim izvorima energije i efikasnoj kogeneraciji u iznosu od **2,407,191.00 KM**, odnosno 25.10 % od ukupnih prihoda,
- **naknade za zaštitu voda**, propisane članom 189. i 194. Zakona o vodama u iznosu od **2,197,882.10 KM**, odnosno 22.92 % od ukupnih prihoda,
- **naknade za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom**, propisane Zakonom o upravljanju otpadom u iznosu od **425,476.78 KM**, učešće u strukturi ukupnih prihoda 4.44 %,
- **prihode od donacija** u iznosu od **350,519.20 KM**, odnosno 3.66 % učešće u strukturi ukupnih prihoda;
- **prihode koji se odnose na otpisane projekte** u iznosu od **425,500.00 KM**, u okviru podgrupe 679, odnosno 4.44 % ukupnih prihoda;
- **prihode po osnovu izdavanja energetske certifikata**, u iznosu od **73,403.13 KM**, odnosno 0.77 % u strukturi ukupnih prihoda,
- **prihode po osnovu izdavanja računa na ime izdavanja tenderske dokumentacije** na projekatu UNDP-a u iznosu od **4,200.00 KM**, odnosno 0.04 % učešće u strukturi ukupnih prihoda.

▪ **Finansijski rezultat Fonda za period 1.1-31.12.2021. godine**

U periodu 1.1-31.12.2021. godine, Fond je ostvario prihode u iznosu **od 9,588,973.84 KM**, te ukupne rashode u iznosu **7,954,609.04 KM**. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima za tekuću godinu Fonda po godišnjem računu za 2021. godinu utvrđuje se u iznosu od **1,634,364.80 KM**, dok je neraspoređeni višak prihoda nad rashodima Fonda u periodu 2007 - 2020. godina iznosio **7,943,779.38 KM** na dan 31.12.2021. godine.

Na osnovu odluke Upravnog odbora, donesen je Finansijski plan za 2022. godinu, na način da su planirana sredstva Fonda u 2022. godini uvećana za višak prihoda nad rashodima nastao kao rezultat poslovanja u dužem periodu, prethodnih godina, u ukupnom iznosu od **9,578,144.18 KM**, iz koga se finansiraju troškovi programskih aktivnosti u 2022. godini i osiguravaju ulaganja u dugotrajnu nematerijalnu i materijalnu imovinu Fonda (obnavljanje sadašnjih osnovnih sredstava sa novim ulaganjima).

B) STRUKTURA PRIHODA FONDA U 2021. GODINI – VRSTE NAKNADA

Struktura ostvarenih prihoda Fonda na dan 31.12.2021. godini, po pojedinim vrstama naknada, zajedno sa pregledom potraživanja data je u nastavku teksta:

a) Naknada za zaštitu voda na osnovu Zakona o vodama

Članom 194. Zakona o vodama propisano je da Fond putem računa posebne namjene za zaštitu životne sredine u Republici Srpskoj prima 15 % sredstava, od ukupnih prihoda koji se prikupe u Republici Srpskoj na ime naknada za zaštitu voda.

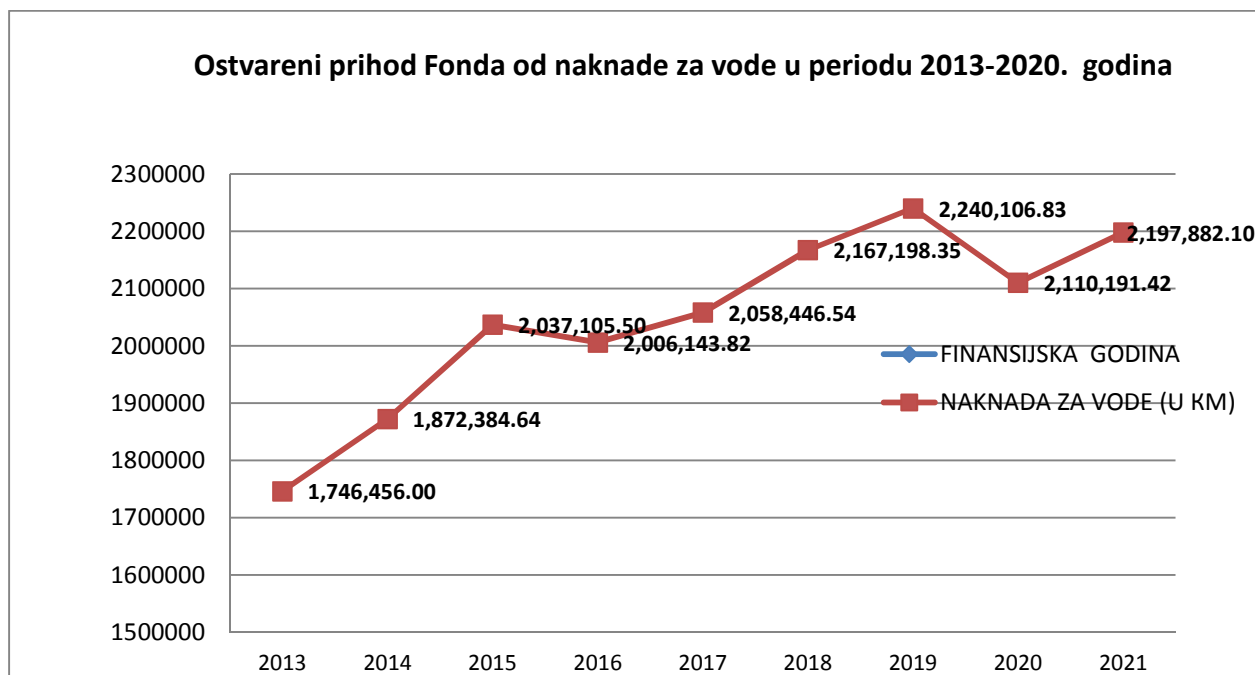
Na dan 31.12.2021. godine, Fond je ostvario prihode od naknade za vode po osnovu Zakona o vodama u zbirnom iznosu od **2,197,882.10 KM**, što je **8.42 %** manje od planiranog iznosa.

U skladu sa preporukama Glavne službe za reviziju javnog sektora Republike Srpske, u okviru podgrupe 655, naknade za vode evidentirani su i prihodi koje Fond potražuje po Izvještaja multilateralne kompenzacije, obaveze Ministarstva finansija po osnovu prebijanja sa drugim korisnicima, u **zbirnom iznosu od 1,197.79 KM**.

U okviru podgrupe 655 knjiženi su i prihodi u iznosu od **2,394.11 KM**, koji su vezani za primjenu Pravilnika o načinu vraćanja i preknjižavanja više ili pogrešno uplaćenih javnih prihoda ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 18/08 i 111/11).

U periodu 2013-2021. godina, Fond je evidentirao sljedeće prihoda od naknade za zaštitu voda, kao što se vidi iz Grafikona 2.

Grafikon 2. Ostvareni prihod Fonda od naknade za vode u periodu 2013-2021. godina

b) Naknada po osnovu Zakona o obnovljivim izvorima energije i efikasnoj kogeneraciji

Prihodi od naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i u efikasnoj kogeneraciji zasnovani su na primjeni Zakona o obnovljivim izvorima energije i efikasnoj kogeneraciji i Dopisa Regulatorne komisije, broj 1-416-11/20 od 4.1.2021. godine, u vezi sa Odlukom o visini naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i u efikasnoj kogeneraciji i obračunati su za 2021. godinu, u iznosu od **2,407,191.00 KM**.

Na dan 31.12.2021. godine, iznos od **2,162,996.25 KM** se vodi kao neizmiren dug od strane MH „Elektroprivreda Republike Srpske“, a.d. Trebinje, na ime potpisanog Sporazuma o izmirenju duga između Fonda i MH „Elektroprivreda Republike Srpske“, a.d. Trebinje, dana 30.11.2020. godine (preostalih 4 rate po 290,000.00 KM), iznos od **1,160,000.00 KM** i naknade obračunate na ime zadnjih pet mjeseci 2021. godine iznosn od **1,002,996.25 KM**.

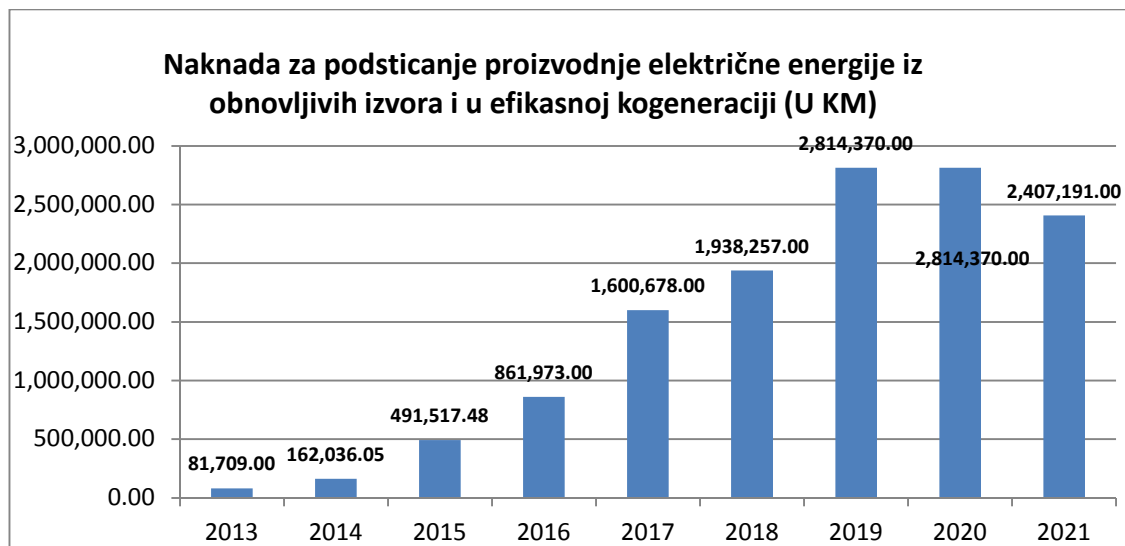
Fond i MH „Elektroprivreda Republike Srpske“, a.d. Trebinje, izvršili su usklađivanje salda, poslani međusobne IOS-e na dan 31.10.2021. i 31.12.2021. godine.

U toku izrade finansijskih izvještaja za 2021. godinu, Fondu su od strane MH „Elektroprivreda Republike Srpske“, a.d. Trebinje, redovno doznačena sredstva na ime izmirenja dijela potraživanja evidentiranih na dan 31.12.2021. godine.

Detaljne informacije o kompletnoj **strukturi prihoda obračunatih i naplaćenih po osnovu naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i u efikasnoj kogeneraciji za 2021. godinu**, sadržane su u Izvještaju o popisu, sačinjenom uz ovaj izvještaj, za potrebe revizorskog nadzora o poslovanju Fonda, u 2021. godini i Upravnog odbora.

Na Grafikonu 3. je dat pregled rasta prihoda Fonda od naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i u efikasnoj kogeneraciji, u periodu 2013-2021. godina.

Grafikon 3. Prihod Fonda od naknade za podsticanje proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora i u efikasnoj kogeneraciji, u periodu 2013-2021. godina

v) Naknada za zagađivanje životne sredine za motorna vozila u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha

Prihodi od naknade za **zagađivanje životne sredine za motorna vozila** zasnovani su na primjeni člana 70 ž. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o zaštiti vazduha („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 46/17) i Odluci o izmjeni Odluke o jediničnim naknadama za zagađenje životne sredine za motorna vozila („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 119/18). Prihodi za 2021. godinu planirani su u iznosu od 3,600,000.00 KM.

U skladu sa Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama Fonda, ovi prihodi se evidentiraju na gotovinskoj osnovi. Zaključno sa 31.12.2021. godine, Fond je ostvario prihode od naknade za zagađivanje životne sredine za motorna vozila u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha u iznosu od **3,581,983.89 KM**, što je **0.5 %** manje od planiranog iznosa.

U periodu 2019-2021. godina, Fond je evidentirao sljedeće prihoda od naknade za zagađivanje životne sredine za motorna vozila u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha, kao što se vidi iz Grafikona 4.

Grafikon 4. Ostvareni prihod Fonda od naknade za zagađivanje životne sredine za motorna vozila, u skladu sa Zakonom o zaštiti vazduha, u periodu 2019-2021. godina

g) Prihodi od vršenje usluga – naknada za preuzimanje tenderske dokumentacije prema Smjernicama Svjetske banke

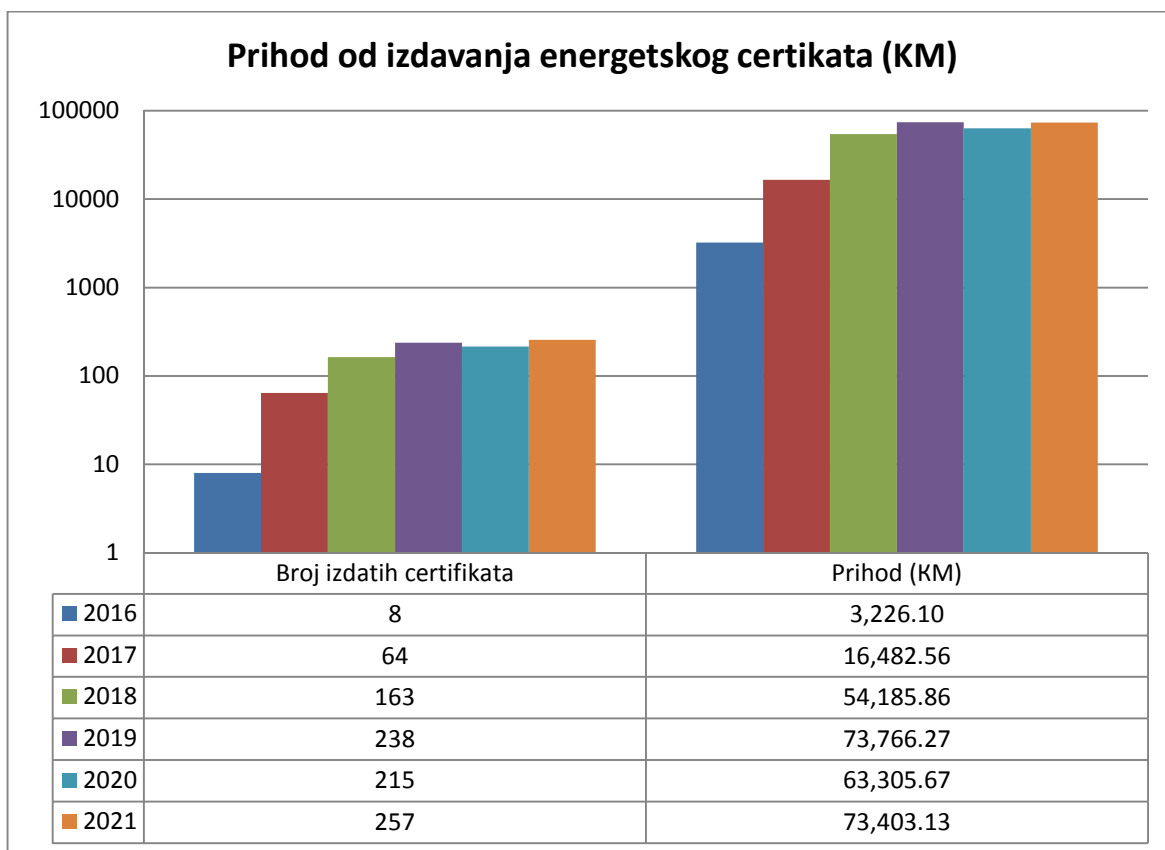
Na osnovu Smjernicama Svjetske banke, Nabavke u finansiranju investicionih projekata, robe, radovi, konsultanske i ne-konsultantske usluge, iz jula 2016. godine (izmijenjeno u novembru 2017. i avgustu 2018. Godine), u periodu 1.1-31.12.2021. godine, Fond je realizovao prihod u iznosu od **4,200.00 KM (podgrupa 611)**, po osnovu izdavanja 21 računa, pri čemu je na dan 31.12.2021.godine, iznos u cjelosti naplaćen i knjižen.

d) Prihodi od izdavanja energetske certifikata, prema čl. 91. i 94. Zakona o uređenju prostora i građenju

Po osnovu Pravilnika o vršenju energetskog pregleda zgrada i izdavanju energetskog certifikata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 30/15) i podnešenih zahtjeva od strane naručioca, ovlaštenog pravnog lica u toku 2021. godine, Fond je na ime izdatih 257 računa i certifikata ostvario prihod u iznosu od **73,403.13 KM (podgrupa 611)**.

Na dan 31.12.2021. godine, iznos od **406.36 KM** se vodi kao neizmiren od strane podnosioca zahtjeva (nekoliko preduzeća), na ime realizacije posla koji je u toku.

Grafikon 5. Prihod Fonda od izdatih energetskih certifikata, u periodu 2016-2021. godina

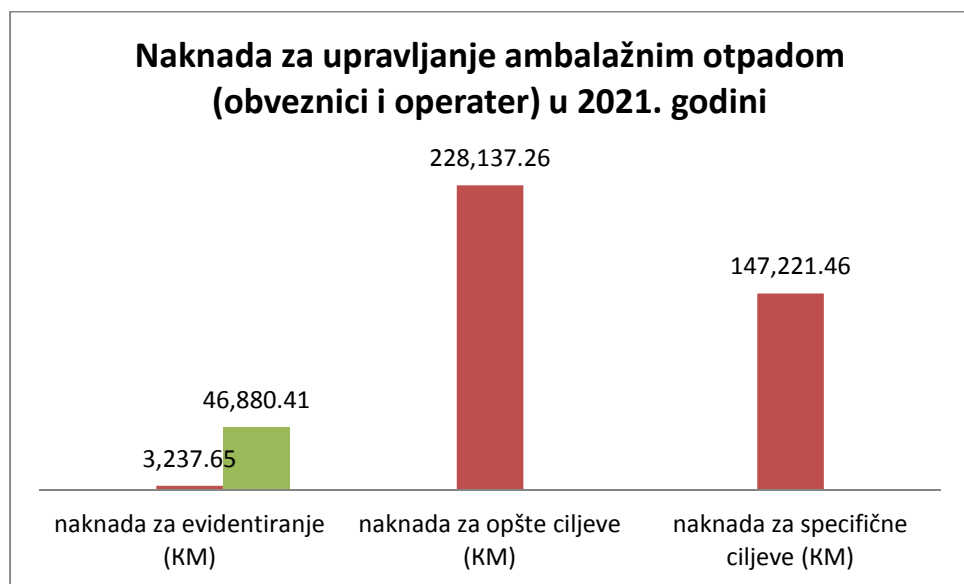
e) Naknada za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom po osnovu Zakona o upravljanju otpadom

Prema finansijskim podacima, koji se uredno vode u računovodstveno-knjigovodstvenoj evidenciji i Informacionom sistemu za praćenje obveznika plaćanja naknada, Fond je u periodu 1.1-31.12.2021. godine, po osnovu podnesenih godišnjih izvještaja proizvođača, uvoznika, pakera/punioca i isporučioaca za 2021. godinu, izdao **ukupno 156 rješenja obveznicima**, kojima su utvrđane obaveza plaćanja naknade za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom i **Operateru, kojima su utvrđene obaveze plaćanje naknade za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom za 2021. godinu**, prema podacima u Tabeli 2. i Grafikonu 6.

Tabela 2. Pregled obračunatih, naplaćenih i ostalih sredstava po osnovu rješenja o plaćanju naknade za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom u 2020. godinu -finansijska 2021. godina, stanje na dan 31.12.2021. godine

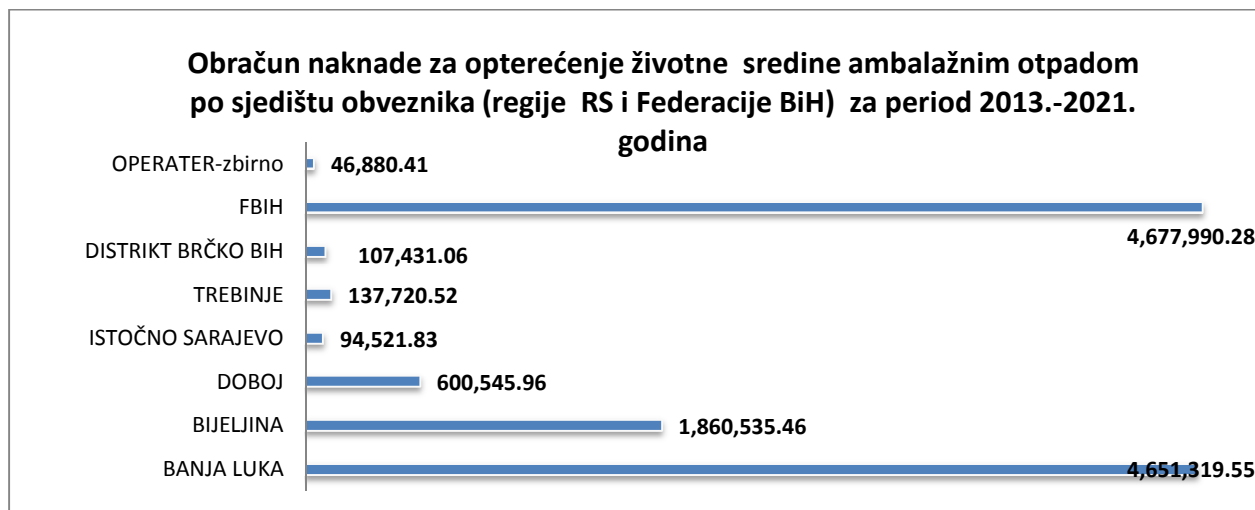
Red. broj	Sredstva-naknada za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom, stanje na dan 31.12.2021.godine	Naknada za evidentiranje (KM)	Naknada za opšte ciljeve (KM)	Naknada za specifične ciljeve (KM)	Ukupno naknada (KM)
1.	Sredstva obračunata po izdatim rješenjima u periodu 01.01.-31.12.2021.godine	3,237.65	228,137.26	147,221.46	378,596.37
	Sredstva obračunata po izdatim rješenjima u periodu 01.01.-31.12.2021.godine- OPERATER	46,880.41			46,880.41
2.	Sredstva naplaćena u periodu 01.02.-31.12.2021.godine	2,866.37	205,350.78	132,084.46	340,301.61
	Sredstva naplaćena u periodu 01.01.-31.12.2021.godine OPERATER	-			-
3.	Preostalo za naplatu, stanje na dan 31.12.2021.godine	371.28	22,786.48	15,137.00	38,294.76
	Preostalo za naplatu OPERATER, stanje na dan 31.12.2021.godine	46,880.41			46,880.41
4.	Broj izdatih rješenja (obveznici i operater)				156+1

Grafikon 6. Pregled prihoda Fonda po osnovu rješenja o plaćanju naknade za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom za 2020. godinu-finansijska 2021. godina, stanje na dan 31.12.2021. godine

Pregled uporednih finansijskih podataka o izdatim rješenjima, kojim su utvrđene obaveze plaćanja naknade za opterećivanje životne sredine ambalažnim otpadom u periodu finansijska 2013-2021. godina, prema sjedištu obveznika (regijama RS, Brčko distrikt BiH i Federaciji BiH) stanje na dan 31.12.2021. godine, prikazan je na Grafikonu 7.

Grafikon 7. Pregled obračunatih prihoda Fonda, u periodu 2013-2021. godina – sjedište obveznika po regijama RS i Federaciji BiH stanje na dan 31.12.2021. godine

- kategorizacija regija Republike Srpske prema podacima iz Privredne komore Republike Srpske

Detaljne informacije o kompletnoj **strukturi prihoda obračunatih i naplaćenih po osnovu naknade za opterećenje životne sredine ambalažnim otpadom, u periodu 2013-2021. godine**, sadržane su Izvještaju o popisu, sačinjenom uz ovaj izvještaj, za potrebe revizorskog nadzora o poslovanju Fonda, u 2021. godini i Upravnog odbora.

ž) Ostali prihodi Fonda

Ostali prihodi u ovom izvještajnom periodu obuhvataju manje prihode od druge finansijske imovine (prihodi od kamate na ime sredstava Fonda na računima), kao i prihodi od određenih refundacija (Fond za dječiju zaštitu, prihodi od donacija, dobici od prodaje opreme i ostalo):

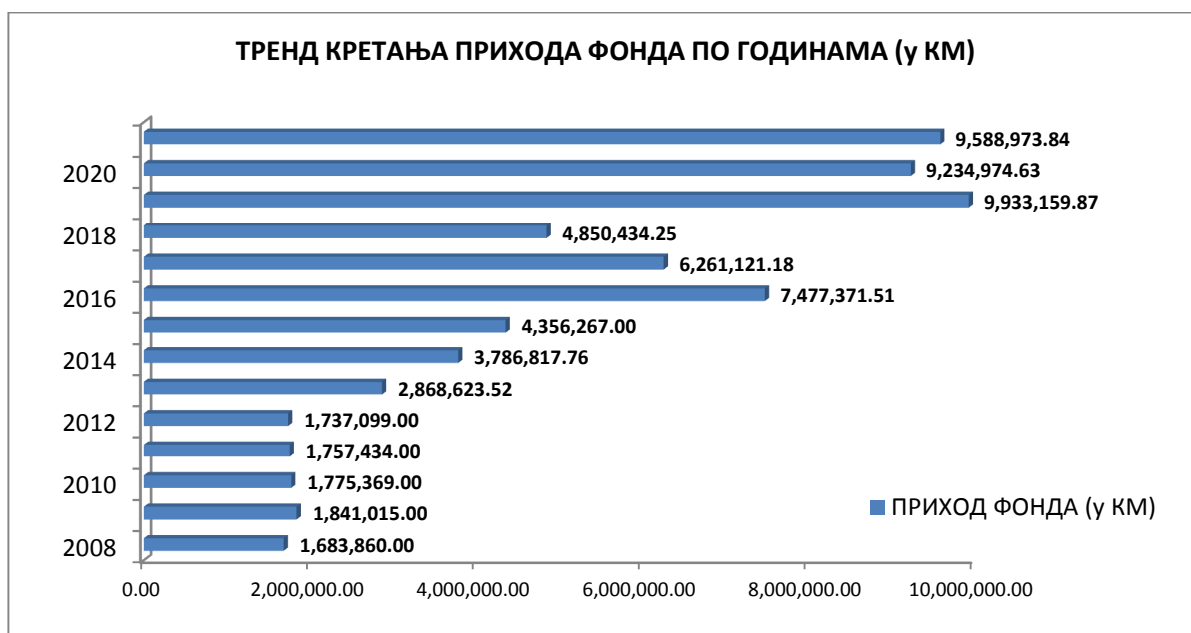
- Fond je realizovao prihode od donacije u vidu novčanih sredstava po osnovu potpisanog Sporazuma o partnerstvu na ime provođenja projekta 959 CIRCLE (KRUG) od 14.5.2021. godine između Fonda i više evropskih partnera- Intereg program **u ukupnom iznosu od 33,429.04 KM;**
- Fond je realizovao prihode od donacije u vidu novčanih sredstava po osnovu potpisanog Pisma sporazuma – LOA, potpisanog 3.7.2018. godine i Amandmana 1 na Pismo sporazuma – LOA, potpisanog 31.7.2019. godine, između UNDP-a i Fonda, **u ukupnom iznosu od 311,712.01 KM;**
- Prihodi na ime otpisa projekata, koji nisu realizovani u prethodnom periodu iz razloga neizvršavanja određenih obaveza od strane korisnika sredstava Fonda, knjiženi su **u ukupnom iznosu od 425,500.00 KM;**
- Realizovan je i prihod na ime štetnog događaja, naplaćen od strane osiguravajuće kuće u **iznosu od 46,202.51 KM.**

U skladu sa preporukama nezavisne revizije, stručnom praksom i Finansijskim planom za 2021. godinu, u ovom izvještaju prikazana su i sredstva utvrđena na osnovu Odluke o izmjeni i dopuni Odluke o usvajanju finansijskih izvještaja, za period 1.1-31.12.2021. godine, Upravnog odbora Fonda, u iznosu **od 7,943,779.37 KM, koja** su bili planirana i raspoređena za podmirenje troškova programskih aktivnosti, koje je finansirao Fond u 2021. godini i ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu Fondu.

V) STRUKTURA PRIHODA FONDA U 2021. GODINI – POREĐENJE OSTVARENIH PRIHODA U PERIODU 2013-2021. GODINA

Trend kretanja prihoda Fonda u periodu od osnivanja, od 2008. do 2021. godine, prikazan je na Grafikonu 8.

Grafikon 8. Kretanje prihoda Fonda u periodu 2008-2021. godine

3. RASHODI FONDA - STANJE NA DAN 31.12.2021. godine

A) OSTVARIVANJE PLANA RADA FONDA PO PROJEKTIMA I PROGRAMIMA U 2021. GODINI

Radi ostvarivanja osnovnih ciljeva iz Plana rada za 2021. godinu, Fond je proveo čitav niz aktivnosti, ulaganja u projekte, programe i slične aktivnosti u području zaštite životne sredine i energetske efikasnosti.

a) Ulaganja sredstava Fonda u projekte i programe u 2021. godini

U skladu sa Zakonom o Fondu i opštim aktima Fonda, sredstva Fonda dodjeljuju se korisnicima radi finansiranja programa, projekata i sličnih aktivnosti utvrđenih zakonom, posredstvom bespovratnih sredstava, subvencija i kreditnih sredstava, zajmova i garancija.

Način korišćenja sredstava Fonda definisan je Pravilnikom o načinu i kriterijumima za dodjelu finansijskih sredstava i mjerilima za ocjenjivanje prijedloga za dodjeljivanje sredstava Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske.

U periodu od **1.1-31.12.2021. godine Fond je odobrio i ugovorio korišćenje sredstava u iznosu od 5,989,842.85 KM za 202 projekta** u području zaštite životne sredine i energetske efikasnosti. Ukupna vrijednost odobrenih i ugovorenih projekata **iznosi 9,668,817.62 KM. Učešće Fonda u ukupnoj vrijednosti ovih projekata je 61.95 %.**

Na osnovu člana 24. stav 3. Zakona o Fondu, sredstva su dodijeljena na osnovu odluka Vlade Republike Srpske o sufinansiranju programa, projekata i sličnih aktivnosti pri realizaciji strateških dokumenata Vlade, raspisanog Javnog konkursa i u skladu sa opštim aktima Fonda. U skladu sa preporukama iz Izveštaja o reviziji za 2015. godinu i članom 11. stav 8. Zakona o Fondu, korišćenje sredstva Fonda se prikazuju posebno za projekte iz oblasti zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije (Tabele 3. i 4. i Grafikoni 9, 10. i 11.).

Tabela 3. Sredstva Fonda za projekte i programe u oblasti zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, u periodu 1.1-31.12.2021. godine

R. br.	Projekti i programi-zakonski osnov-zaključeni ugovori	Oblast	Br. projekata	Ukupna vrijednost projekta (u KM)	Ulaganja korisnik	Odobreno i ugovoreno – Fond (u KM)
1	Javni konkurs	ZŽS	104	3,966,950.00	915,450.00	3,051,500.00
2	Javni konkurs	EE	-	-		-
3	Odluke Vlade RS	ZŽS	24	3,510,547.66	1,351,547.66	2,159,000.00
4	Odluke Vlade RS	EE	8	1,779,076.00	1,257,076.00	522,000.00
5	Opšti akti	ZŽS	25	141,567.04	48,928.05	92,638.99
6	Opšti akti	EE	41	270,676.92	105,973.06	164,703.86
			202	9,668,817.62	3,678,974.77	5,989,842.85

Podatak o **odobrenih i ugovorenih** 8 projekata na ime Javnog konkursa i odluka Vlade Republike Srpske, u oblastima zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, u knjigovodstvenoj evidenciji Fonda, odnosi se anekse ugovora o dodatnom finansiranju projekata, u skladu sa zakonskim propisima.

Grafikon 9. Sredstva Fonda za projekte i programe u oblasti zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, u periodu 1.1-31.12.2021. godine

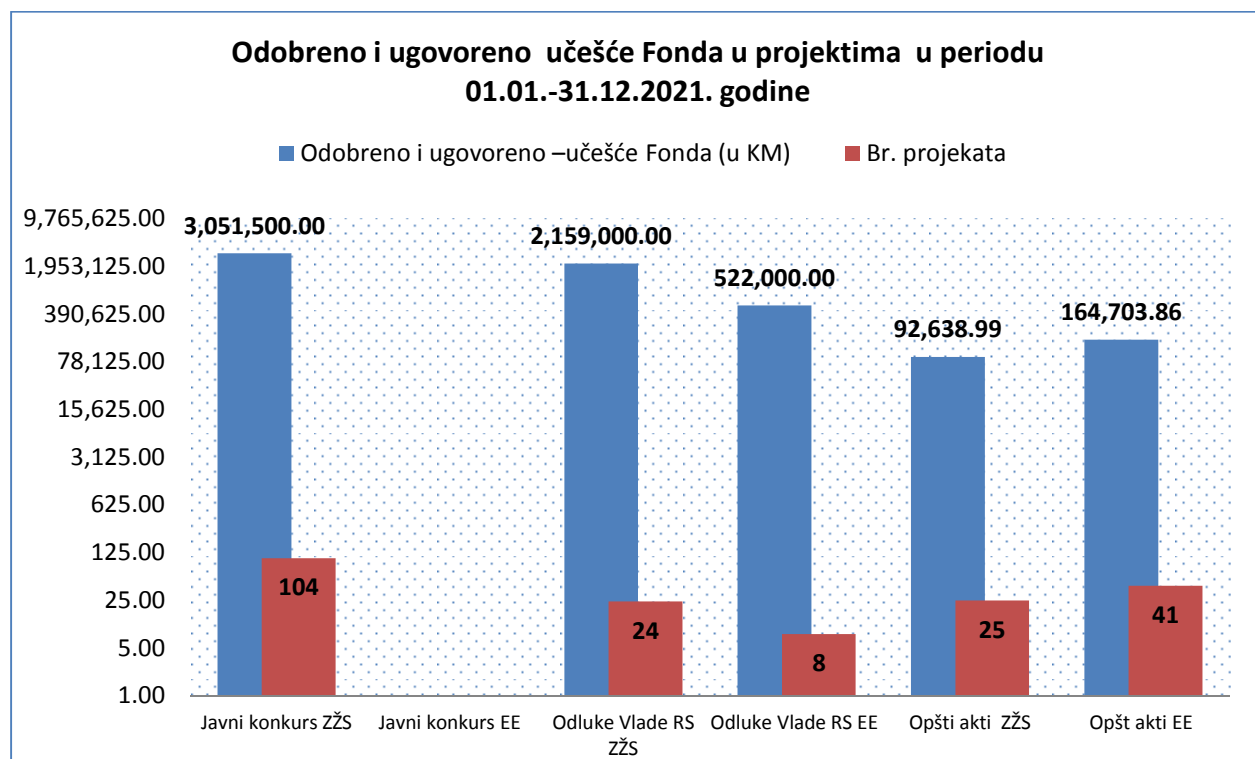
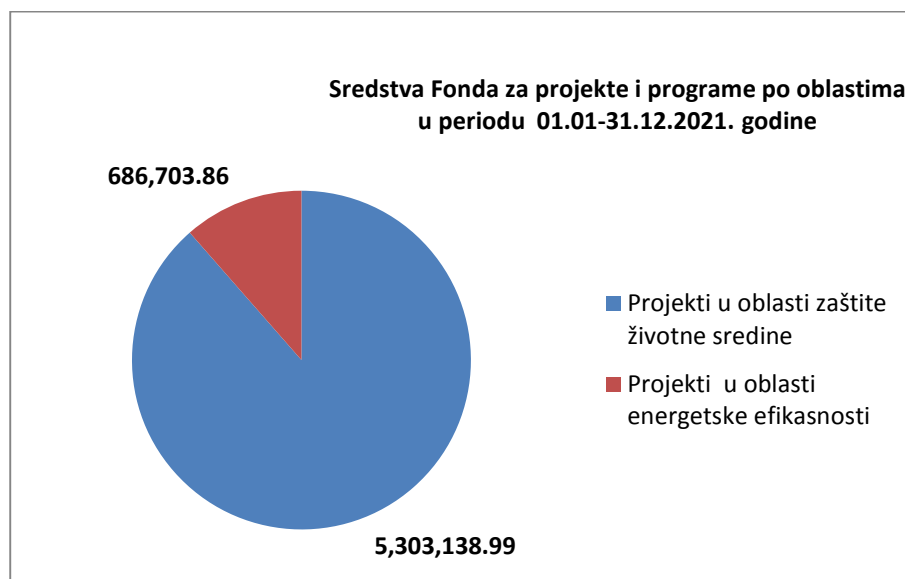

Tabela 4. Sredstva Fonda za projekte i programe po oblastima u periodu 1.1-31.12.2021. godine

R. br.	Programske aktivnosti	Br. projekata	Ukupna vrijednost projekta (u KM)	Odobreno i ugovoreno –Fond (u KM)
1.	Projekti u oblasti zaštite životne sredine	153	7,619,064.70	5,303,138.99
2.	Projekti u oblasti energetske efikasnosti	49	2,049,752.92	686,703.86
	UKUPNO:	202	9,668,817.62	5,989,842.85

Grafikon 10. Ukupna vrijednost projekata, ulaganja Fonda za projekte i programe po oblastima, u periodu 1.1-31.12.2021. godine

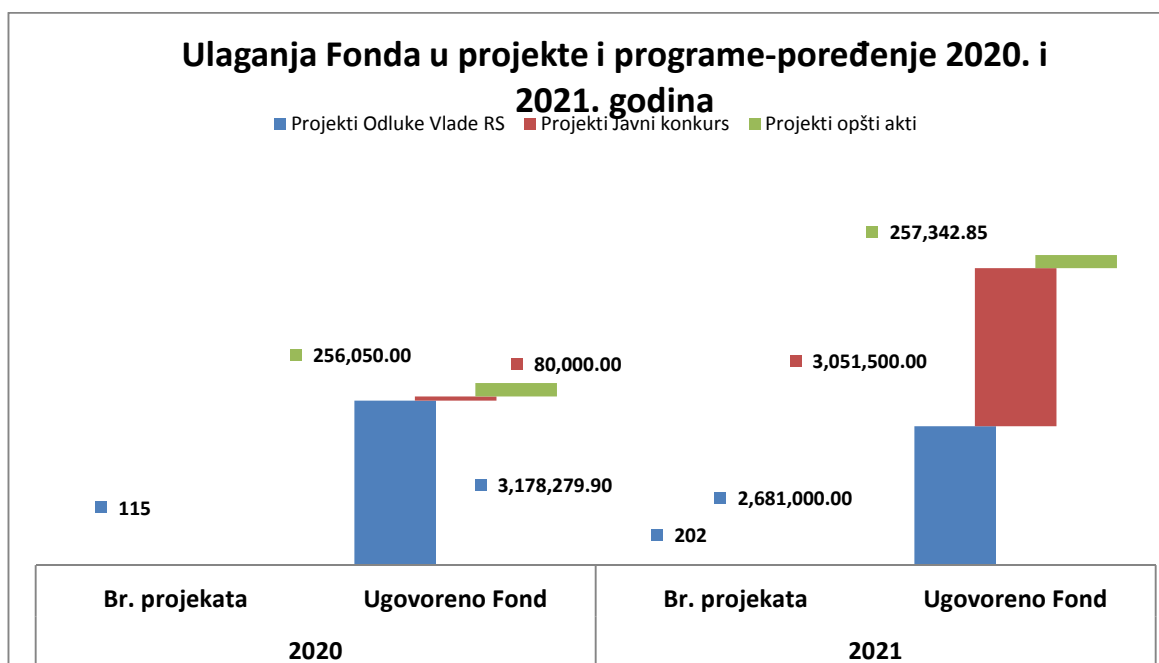
b) Pregled ulaganja sredstava u projekte i programe u 2020. i 2021. godini

Pregled ulaganja sredstava u projekte i programe u 2020. i 2021. godini, od strane Fonda je vidljiv iz podataka datih u Tabeli 5. i Grafikonu 11.

Tabela 5. Sredstva Fonda za projekte i programe-poređenje 2020. i 2021. godina

R. br.	Projekti i programi	2020 godina			2021 godina		
		Br. projekata	Ukupna vrijednost projekata (u KM)	Odobreno i ugovoreno – Fond (u KM)	Br. projekata	Ukupna vrijednost projekata (u KM)	Odobreno i ugovoreno – Fond (u KM)
1	Projekti po Odlukama Vlade RS	40	6,381,637.07	3,178,279.90	32	5,289,623.66	2,681,000.00
2	Projekti Javni konkurs	11	320,000.00	80,000.00	104	3,966,950.00	3,051,500.00
3	Projekti po opštim aktima Fonda	64	424,222.00	256,050.00	66	412,243.96	257,342.85
	UKUPNO:	115	7,125,859.07	3,514,329.90	202	9,668,817.62	5,989,842.85

Grafikon 11. Sredstva Fonda za projekte i programe-poređenje 2020. i 2021. godina

B) ORGANIZACIJA I UPRAVLJANJE-TEKUĆE POSLOVANJE FONDA U 2021. GODINI

Unutrašnja organizacija i upravljanje Fondom zasnovani su trenutno na postojećoj organizaciji radnih mjesta i zaposlenih radnika, sa ciljem izvršavanja postavljenih zadataka i ostvarivanja djelatnosti u oblasti zaštite životne sredine i energetske efikasnosti. Planirane aktivnosti, te novi poslovi i zadaci pred Fondom, posebno u dijelu upravljanja posebnim kategorijama otpada, zahtijevaju povećanje administrativnih kapaciteta, radi čega su pokrenute određene analize i snimanja stanja, koja treba da predlože modernizaciju sadašnjeg načina rada, sa ciljem iskorišćenja i zapošljavanje svih stručnih kapaciteta kojima Fond raspolaže. Politika Fonda je da se u skladu sa obimom posla i realnim potrebama maksimalno iskoriste postojeći kadrovi, a nakon toga se mogu planirati nova radna mjesta, zavisno od dinamike usvajanja i primjene podzakonskih akata, po osnovu kojih se stiče prihod.

a) Upravljanje i administracija-tekuće poslovanje Fonda u 2021. godini

Strukturu troškova Fonda čine rashodi za redovno - tekuće poslovanje i rashodi na ime ulaganja u projekte u području zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije. Na ime nesmetanog poslovanja, Fond je ostvario i određena investiciona ulaganja.

U Tabeli 6. dat je pregled rashoda Fonda u 2021. godini, te investiciona ulaganja, njihovo poređenje sa planskim vrijednostima utvrđenim Finansijskim planom.

Tabela 6. Prikaz ostvarenih rashoda i investicionih ulaganja Fonda –
poređenje sa finansijskim planom u 2021. godini

Grupa, podgrupa	A STRUKTURA RASHODA	REBALANS 2021	IZVRŠENJE I-XII 2021	RAZLIKA	INDEKS (U %)
1	2	3	4	5=4-3	6=4/3*100
51	Troškovi materijala				
512	Troškovi ostalog materijala (sitan inventar, rezervni dijelovi, režijski materijal)	40,000.00	36,961.20	-3,038.80	92.40
513	Troškovi goriva i energije (gorivo, el.energija, grijanje)	60,000.00	36,261.95	-23,738.05	60.44
52	Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda				
520	Troškovi bruto zarada	1,200,000.00	927,502.98	-272,497.02	77.29
521	Troškovi bruto naknada zarada	100,000.00	0.00	-100,000.00	0.00
522	Troškovi bruto naknada članovi UO	0.00	0.00	0.00	0.00
524	Troškovi otpremnina, nagrada i pomoći u skladu sa propisima o radu	80,000.00	17,066.55	-62,933.45	21.33
525	Troškovi zaposlenih na službenom putu	40,000.00	19,811.55	-20,188.45	49.53
529	Troškovi bruto ostalih ličnih rashoda	150,000.00	133,640.38	-16,359.62	89.09
53	Troškovi proizvodnih usluga				
531	Troškovi transportnih usluga (poštarina, Internet, telefoni)	35,000.00	23,055.46	-11,944.54	65.87
532	Troškovi usluga održavanja	18,000.00	3,126.40	-14,873.60	17.37
533	Troškovi zakupa	117,000.00	97,050.33	-19,949.67	82.95
535	Troškovi reklame i propagande (javno publikovanje, štampanje, promotivni događaji, oglašavanje, materijali za ZŽS i EEE)	200,000.00	45,131.70	-154,868.30	22.57
539	Troškovi komunalnih usluga	5,000.00	2,141.31	-2,858.69	42.83
54	Troškovi amortizacije i rezervisanja				
540	Troškovi amortizacije	80,000.00	75,575.12	-4,424.88	94.47
541	Troškovi rezervisanja za troškove u garantnom roku	0.00	50,000.00	50,000.00	0.00
55	Nematerijalni troškovi				
550	Troškovi neproizvodnih usluga (ugovorene usluge, troškovi revizije, fin.izvještaja i obezbjeđenja objekta, stručno usavršavanje, seminari, usluge čišćenja prostorija, ugovori o privremenim i povremenim poslovima, djelu i autorskom djelu)	300,000.00	171,898.42	-128,101.58	57.30
551	Troškovi pokroviteljstva i reprezentacije (ugostiteljske usluge, pokroviteljstva, pokloni)	35,000.00	30,597.03	-4,402.97	87.42

552	Troškovi premije osiguranja	9,000.00	5,236.41	-3,763.59	58.18
553	Troškovi platnog prometa (u zemlji i inostranstvu)	5,000.00	4,011.39	-988.61	80.23
554	Troškovi članarina (članarine udruženjima)	1,000.00	440.00	-560.00	44.00
555	Troškovi poreza	1,000.00	444.00	-556.00	44.40
556	Troškovi doprinosa	4,500.00	2,088.17	-2,411.83	46.40
559	Ostali nematerijalni troškovi	12,786,779.37	6,190,034.47	-6,596,744.90	48.41
559011, 559111, 559211, 559311, 559411, 559911	troškovi administrativnih taksi, pretplate na časopis , štam. , nov. agencije, stručne publikacije, ostali nematerijalni troškovi u finansijskom planu	20,000.00	10,371.09	-9,628.91	51.86
5595	Troškovi plasmana sredstava Fonda				
559511	Troškovi plasmana sredstava Javni poziv- zaštita životne sredine	4,543,779.37	3,051,500.00	-1,492,279.37	67.16
559512	Troškovi plasmana sredstava Javni poziv- energetska efikasnost	1,000,000.00	0.00	-1,000,000.00	0.00
559513	Troškovi plasmana sredstava Odluke Vlade Republike Srpske-zaštita životne sredine	2,300,000.00	2,159,000.00	-141,000.00	93.87
559514	Troškovi plasmana sredstava Odluke Vlade Republike Srpske-energetska efikasnost	1,450,000.00	522,000.00	-928,000.00	36.00
559515	Troškovi plasmana sredstava u skladu sa opštim aktima Fonda-zaštita životne sredine	150,000.00	92,638.99	-57,361.01	61.76
559516	Troškovi plasmana sredstava u skladu sa opštim aktima Fonda-energetska efikasnost	200,000.00	164,703.86	-35,296.14	82.35
559517	Troškovi imlementacije međ. projekata-UNDP	3,100,000.00	99,120.53	-3,000,879.47	3.20
559518	Troškovi imlementacije međ. projekata-LIR	23,000.00	90,700.00	67,700.00	394.35
56	Finansijski rashodi				
561	Rashodi kamata	0.00	7.12	7.12	0.00
562	Negativne kursne razlike	500.00	0.00	-500.00	0.00
57	Ostali rashodi				
570	Gubici po osnovu prodaje i rashodovanja	5,000.00	0.00	-5,000.00	0.00
578	Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja	40,000.00	0.00	-40,000.00	0.00
579	Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe i ostali rashodi	48,000.00	17,394.77	-30,605.23	36.24
58	Rashodi po osnovu obezvređenja imovine				
581	Obezvređenje nekretnina, postrojenja i opreme	0.00	46,202.51	46,202.51	0.00

588	Obezbvredjenje potraživanja primjenom indirektno metode utvrđivanja otpisa potraživanja	43,000.00	18,929.82	-24,070.18	44.02
	UKUPNO RASHODI (podgrupe bez analitičkih konta) KLASA 5	15,403,779.37	7,954,609.04	-7,449,170.33	51.64
Grupa, podgrupa	B STRUKTURA INVESTICIONA ULAGANJA I-XII 2021	REBALANS 2021	IZVRŠENJE I-XII 2021	RAZLIKA	INDEKS (U %)
1	2	3	4	5=4-3	6=4/3*100
01 i 02	Nekretnine, postrojenja, oprema i investicione nekretnine				
011, 014 i 022	Licence, ostala nematerijalna ulaganja (programi za računare), postrojenja i oprema (računari i računarska mrežna oprema, kancelarijski namještaj)	1,700,000.00	11,771.37	-1,688,228.63	0.69
	UKUPNO INVESTICIONA ULAGANJA	1,700,000.00	11,771.37	-1,688,228.63	0.69
	UKUPNO RASHODI (podgrupe bez analitičkih konta) +INVESTICIONA ULAGANJA	17,103,779.37			

U izvještajnom periodu Fond je svoje poslovanje usklađivao sa Finansijskim planom za 2021. godinu. Prilikom ostvarenja troškova, Fond je sagledao svoje potrebe, vodeći računa da se poštuje odobreni Finansijski plan i da ne dođe do njegovog prekoračenja, što je vidljivo iz tabelarnog pregleda.

U izvještajnom periodu 1.1-31.12.2021. godine, rashodi Fonda na ime tekućeg poslovanja i ulaganja u projekte u oblasti zaštite životne sredine iznosili su **7,954,609.04 KM** i manji su u odnosu na usvojeni Finansijski plan za 48.36 %.

b) Investiciona ulaganja

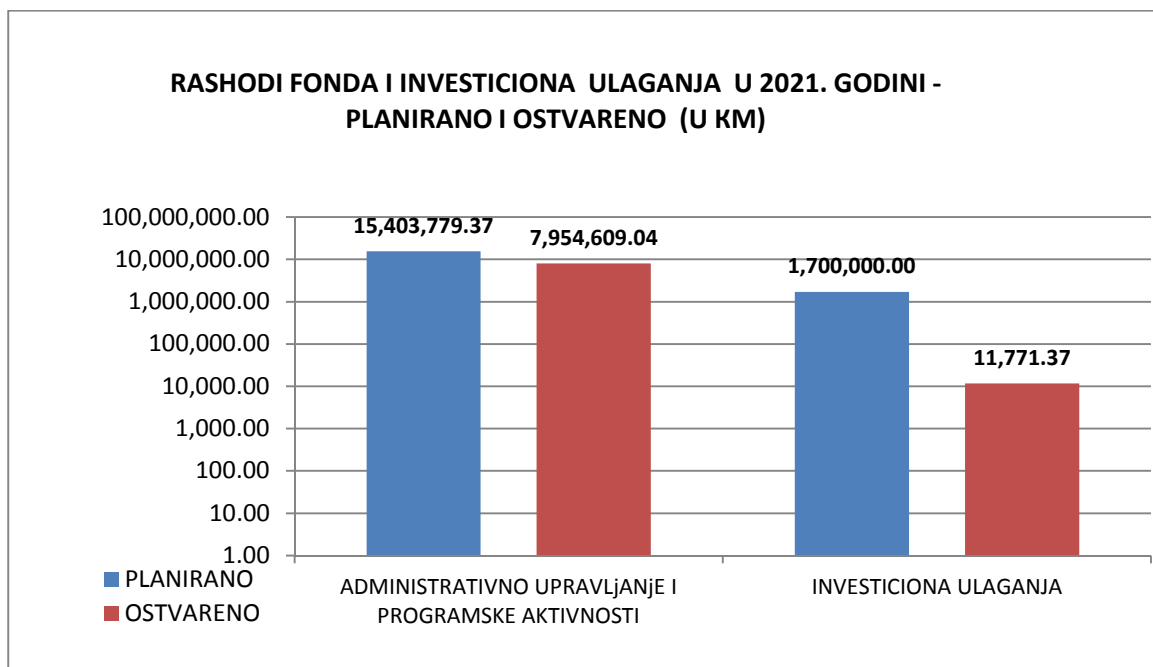
Ukupna investiciona ulaganja u Fondu u 2021. godini, planirana su u iznosu od 1,700,000.00 KM. Investiciona ulaganja u 2021. godini ostvarena su u iznosu od **11,771.37 KM** i manja su u odnosu na planske vrijednosti.

Investicione aktivnosti u vezi sa realizacijom tri potpisana ugovora, koji se rekonstruišu u okviru zajedničke saradnje Fonda i UNDP-a (objekti u Bijeljini i Zvorniku), prikazana su odvojeno u finansijskim izvještajima Fonda, u okviru analitičkog konta 024111 Ulaganja u adaptaciju tuđih građevinskih objekata, u iznosu od 84,503.74 KM, i analitičkog konta 028011 dati avansi za nekretnine u iznosu od 200,836.11 KM. Detaljne informacije o ovim ulaganjima Fonda, sadržane su Izvještaju o popisu, sačinjenom uz ovaj izvještaj, za potrebe revizorskog nadzora o poslovanju Fonda, u 2021. godini i Upravnog odbora.

U skladu sa odobrenim Finansijskim planom za 2021. godinu i Planom javnih nabavki za 2021. godinu, investiciona ulaganja obuhvatala su nabavku određenih računara i računarske mrežne opreme, licenci i programa za računare.

Pregled planiranih i ostvarenih rashoda za administrativno upravljanje i programske aktivnosti Fonda i investiciona ulaganja u 2021. godini prikazan je na Grafikonu 12.

Grafikon 12. Rashodi za administrativno upravljanje i programske aktivnosti Fonda i investiciona ulaganja u 2021. godini

Detaljnije informacije o poslovanju Fonda u 2021. godini, drugi uporedni pokazatelji o ostvarenim prihodima i rashodima u 2021. godini, dati su u Napomenama uz finansijske izvještaje i Izvještaju popisne Komisije, za period 1.1-31.12.2021. godine.

v) Javne nabavke

U skladu sa Planom rada i Finansijskim planom za 2021. godinu, Fond je donio Plan javnih nabavki za 2021. godinu, prema kojem su sklopljeni ugovori i provedeno ukupno **26 postupaka javne nabavke**. Na osnovu Zakona o javnim nabavkama i ostalih podzakonskih akata, kreiran je sistem propisa koji omogućavaju transparentno i dosljedno sprovođenje postupaka javnih nabavki.

Javna nabavka je strogo formalan i izuzetno složen postupak koji uključuje pravne i ekonomske aspekte. Usvojenim zakonskim, podzakonskim i internim aktima stvaraju se pretpostavke za ostvarivanje osnovnih ciljeva javnih nabavki:

- zadovoljiti potrebe Fonda uz ostvarivanje najbolje vrijednosti za uložena sredstva;
- omogućiti privrednim subjektima pristup na jednakoj transparentnoj i pravičnoj osnovi;
- osigurati jednakost tretmana kroz djelotvornu i efikasnu zaštitu prava privrednih subjekata;
- sprečavanje rizika u okviru postupka javne nabavke i mjere suzbijanja korupcije i sukoba interesa u javnim nabavkama.

REZIME

Izveštaj o izvršenju Finansijskog plana Fonda za 2021. godinu ima za cilj da pruži uvid u cjelinu poslovanja Fonda. Izveštaj je zasnovan na relevantnim pokazateljima urađenim u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Fond je u 2021. godini ostvario ukupne prihode od naknada, u iznosu od **9,588,973.84 KM**, te ukupne rashode, u iznosu od **7,954,609.04 KM**. Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima za tekuću godinu Fonda, po godišnjem računu za 2021. godinu, utvrđen je u iznosu od **1,634,364.80 KM**, dok je neraspoređeni višak prihoda nad rashodima Fonda, u periodu 2007 - 2020. godina, iznosio **7,943,779.38 KM** na dan 31.12.2021. godine.

Na osnovu odluke Upravnog odbora, donesen je Finansijski plan za 2022. godinu, na način da su planirana sredstva Fonda u 2022. godini uvećana za višak prihoda nad rashodima nastao kao rezultat poslovanja u dužem periodu, prethodnih godina, u ukupnom iznosu od **9,578,144.18 KM**, iz koga se finansiraju troškovi programskih aktivnosti u 2022. godini i osiguravaju ulaganja u dugotrajnu nematerijalnu i materijalnu imovinu Fonda (obnavljanje sadašnjih osnovnih sredstava sa novim ulaganjima).

Fond je uspio da obezbijedi efikasno funkcionisanje i ostvarivanje planiranih ciljeva, kroz uredan sistem naplate prihoda Fonda, te efikasno i racionalno trošenje prikupljenih sredstava. Ovakav rezultat ostvaren je zahvaljujući redovnoj kontroli, mjesečnoj analizi prihoda i rashoda i praćenju likvidnosti poslovanja.

U skladu sa čl. 19. i 20. Statuta Fonda, a na osnovu ostvarenog finansijskog rezultata u 2021. godini, preuzetih obaveza i potraživanja na dan 31.12.2021. godine, te obezbjeđenju tekućih sredstava za nesmetano funkcionisanje Fonda u narednom periodu, Upravni odbor Fonda je donio Odluku o usvajanju finansijskih izvještaja Fonda za period 1.1-31.12.2021. godine.

Na osnovu člana 15. stav 1. tačka v. Zakona o Fondu i finansiranju zaštite životne sredine Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 117/11, 63/14 i 90/16), i člana 19. Statuta Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 112/12 i 74/17), Upravni odbor Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske, na 9. sjednici održanoj 28.04.2022. godine, **d o n o s i**

O D L U K U

I

Usvaja se Izveštaj o izvršenju Plana rada i finansijskog plana Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske, za period 01.01-31.12.2021. godine.

II

Izveštaj o izvršenju Plana rada i finansijskog plana Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske, za period 01.01-31.12.2021. godine, čini sastavni dio ove odluke.

III

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 1-17.2/22

Datum: 28.04.2022. godine

PREDSJEDNIK UPRAVNOG ODBORA

Srebrenka Golić

